

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, havonta a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Bérmonten leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, havonta hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmontéval küldendők.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben	Vidéken
Égész évre . . . 12 frt	Égész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy hóra . . . 1 „	Egy hóra . . . 1.20

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Hirdetések díja:

Nyolc hasábos petitior egyszeri hirdetésnél 6 kr.
Minden következőnél . . . 4 „
Bélyegdíj külön 30 „
Nyitótör sora 15 „

Mese az összetört tojásról.

Budapest, szeptember 8.

Egyik gyermekkori találós mese jut eszembe, mikor az úgynevezett egykori „függetlenségi párt”-nak mai helyzetére gondolkodom. Hangzik pedig a találós mese következőképpen: „Van nekem egy kis hordóm, mely ha egyszer szétesik, semmiféle bodnár nem csinálja össze többé.” Nevezetük pedig ez a kis hordó tojásnak, mely ha pártá változék, nevezetük „függetlenségi párt”-nak. Ennek a pártnak minden tagja úgy hasonlított egymáshoz, mint egyik tojás a másikhoz, azaz hogy vezér akart lenni valamennyi. És el lehetett képzelni, hogy amint egyszer ezen tojás-atomból álló párttojás összetörik, többé semmiféle Irányi nem csinálja össze. S íme, a szerencsétlenség megesett, összeroppan a tojás. A tojás összeroppanását, mint minden ily világesemény bekövetkezését, találgatások, jóvendölések követik, hogy: Mi lesz most? Ki lesz a legény a gáton? Fog-e sikerülni tojást-törő Ugronnak egy másik és pedig jelentékeny párt alakítása, avagy mintegy szétrobbant tojás töredéke egyedül fog bolyongani a kormányképesség körül, mint Pallas bolygó a nap körül?

Erre a kérdésre sokféleképpen igyekeznek megfelelni a politikai próféták, és pedig azonképpen, amily szemüvegen keresztül az események zajlását a szélbal fogatkozását nézik. A neolog szélbal például nagy jövőt jósol Ugronnak. Ő lesz az újtestamentomi Józua, ki Istennek e választott népet Jerichón, vagyis a delegációk rombadöntött falain keresztül az ígért földjére vezeti; míg ellenben az orthodox szélbalok guynosan mosolyognak és nem jósolnak az Ugron regimének egyebet, mint közönséges lépen való ragadást, mivelhogy: „Könnyű Katót tánczra bírni, ha maga is úgy akarja.”

Hogy melyik prófétai látokosság fog beteljesedni a valóságban? Meg fogja mutatni a jóvendő. Nem csatlakozunk sem az egyik, sem a másik nézethez, mert amire mi kíváncsiak vagyunk, az nem más, mint ezen szét-esett tojásnak állástfoglalása egymással szemben. Arra vagyunk kíváncsiak, hogy e szakadás tulajdonképpen okozója Polonyi nagyvezér élére fog-e állni hadseregének, amint hogy az ily eseteknél történő szokott? Fog-e nézni, illetőleg fog-e mérni daliás Ugronnal farkas-szemet nézni, mint Eteleivel termetes Arbocz, avagy a háta mögé fog bujni Irányinak, s onnan eresztgeti mérgezett nyilait az események hórára?

Kedzetben, mint ahogy ily körülmények közt rendszeren lenni szokott, kerülni fogja az összeütközést e két töredék, úgy fognak manővrozni, mintha ignorálnák egymást; ámde legyen ez a világ bármilyen nagy és bármily tágas az Océán, mégis megtörténhetik, hogy szemben találja magát egymással két hajó s mire kitérhetne, az összeütközés megirigylenek.

Nos hát mi erre az összeütközésre vagyunk kíváncsiak mindenek felett, amily kíváncsiak voltunk Apponyira és Szilágyira, mert hogy ez a két töredék egymás mellett haladhasson, azt nem tudjuk elképzelni. Miután pedig az Apponyi és Szilágyi mérkőzése is hátra van még, mert az eddigi apró csatározások csak olyan előőrsi kis viaskodásoknak mondhatók, — a jövő országgyűlési „szezón” igen érdekesnek ígérkezik.

Nem akarjuk Apponyit és Szilágyit Polonyi és Ugronnal hasonlítani, mert amazok mindenestre nagyobb szabású sáncok, de annál vehemensebbek ezek, kivált ha Polonyiban is megvolna az a „Harcakészség”, mint amilyent Zala György állított elének az ő művészi vésőjével, s mint amilyen Ugron Gáborban mindenestre megvan.

Azt az egyet tehát előre merjük jósolni, s ezen prófétasággunkért helyt állunk, hogy az országgyűlési karzat-

jegyek igen kapósak lesznek a jövő évad alatt, s hogy csalódnai fogunk a nagy melodramai előadásba fektetett reményekkel, mert Polonyi Géza fiskális ur a sorompóba nem igen fog kialsani, mint azt a „megköztözött kezű” Tisza Kálmánnal szemben cselekedte vala. **G. B.**

Külföldi attachék hadgyakorlatainkon.
A királyi Felső Székelyhidra a hadgyakorlatokhoz — mint azt már jelentettük — Károly Lajos főherceg, Kálnoki gróf, Bauer báró s Orozy báró miniszterekkel, a két főhadseggeddel, három száznegyvennégy, a fővezérmesterrel s a főhadvezérrel fog utazni. Vendégei lesznek a királynak a következő katonai attachék: Hein Ottó L. százados (Egyesült-Államok), Deines őrnagy (Németország), de Torcy alezredes (Franciaország), Domville Cecilio százados (Nagy-Britannia), Brusati lovag alezredes (Olaszország), Mendoca d'Andrade őrnagy (Portugália), C. O. Andra lovassági századparancsnok (Románia), Zujev ezredes (Oroszország), Espinoza ezredes (Spanyolország), Tevfik bey alezredes (Törökország.) Az a hír, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg is jelen lesz a hadgyakorlaton, téves.

Az Ipari munkának vasárnapi szünetéről szóló törvényjavaslat az egyetlen kormány előterjesztés, melyet az ujonan összeülő képviselőház a nyilvános tárgyalásra teljesen előkészítve fog találni; a ház közgazdasági bizottsága tudniillik e javaslatra vonatkozó jelentését már május hó derekán benyújtotta. E jelentés alapján a törvényjavaslat az új ülésszak legelején napirendre fog kitűzteni. A kereskedelmi miniszter természetesen ragaszkodik javaslatának alapelveihez s nevezetesen egy általános iparpolitikai, mint gyakorlati szempontokból szükségesnek tartja fenntartását azon — a törvényjavaslat ellenzői által leginkább kifogásolt — rendelkezésnek, mely szerint a munkaszünet alól való kivételek nem a törvényben magában, hanem rendeleti uton lesznek megállapítandók.

Ugron ellen, Ugron mellett. Eöt v s Károly nagy-körösi beszámolója hétfőn volt, és sajátképpen a függetlenségi párt hivatalos válasza Ugron Gábor kolozsvári programjára. Eötvs heves hangon szól Ugron ellen, kit pártfőlel tisztelet, most pedig nem értenek. Tagadja, hogy a pártban 49-esek vannak az Ugron értelmében; ellenben 49 nagy eseményre, a győzelemre, a leverésre, a vértanukra minden hazafi kegyelettel gondol. Az általa közgazdátást Eötvs ellenzi. Az elkeresztelési ügyben az a nézete, hogy a klérus hatalmaskodásának gátat kell vetni. Eötvs beszéde nagy lelkesedést keltett s 300 teritékes lakoma követte. — Ugyanekkor Holló Lajos Félegyházán lelkesedéssel fogadott beszámolóban magát Ugron hívének vallotta, kit a függetlenségi párt jóvendő vezérének tekint.

A Giffard-fegyver.
(Politikai tudósítónktól.)

Bécs, szeptember 8.

(A—th.) A jelen pillanatban egy felette fontos és komoly tárgygy foglalkoznak a közös hadügyminiszterium szakosztályaiban.
Mint tudva van, a német körök éber figyelmét mi sem kerüli el, ami Párisban történik, és viszont Franciaországban is meglehetősen tájékozva vannak mindarról, ami berlini tábornokari palotát foglalkoztatja.
Ugy látszik, az eddigi összeköttetések szokott utján megtudták itt, hogy a Gras-féle ismétlődő fegyverek gyártását miért hagyták abban oly hirtelen?

A francia hadsereget ugyanígy a Giffard-féle új gáz-puskával látják el, vagyis felretesznek minden Mannlicher, Wards-ot és Winchester-t, hogy mint ócska vas a zsidúruss boltjába jussanak.

Feltesleges lenne e helyütt felsorolni a Giffard-fegyver előnyeit, mely egy csapásra átalakította Európa katonai tényállását.

A tizenötödik század muskétája és a Mannli-

cher-féle ismétlődő puskák közt, Mannlicher és Giffard között ugyanaz az égiség különbség létezik. A Giffard-fegyver lőpor nélküli perczenként 180 lövést ad, a Mannlicher ellenben alig 80—86-ot. A Giffard-rendszerű fegyverrel kétszer annyi, sőt szükség esetén háromszor annyi töltényt képes a katoná magával hordani, mint a Mannlicherrel.

Szóval a jelen pillanatban vagy az új fegyvernek azonnali utánzásáról van szó, vagy a visszavonulásról örökre.

Berlinből — úgy látszik — épp abban a pillanatban érkezett a fontos hír, mikor a budapesti fegyvergyár bukása anélkül is majdnem gemmissitőleg hatott, mert nagyon jól tudják, hogy az az ötezer munkás, ki jelenleg Steyrben szünet nélkül dolgozik, aligha lesz képes az egész szükségletet s még a tartalék-készleteket is kellő időben elkészíteni az osztrák-magyar hadsereg és a honvédség részére.

Bizonyítva nem szenved kétséget, hogy a francia kormány Giffard szabádmalmát alku nélkül készpénzben kifizeti, ha eddig még ki nem fizette volna; kétségtelen az, hogy Giffard nem fogja kétszer eladni titkát; de tudják azt is, hogy e század minden új találmánya a titokban tartás dacára néhány hét alatt az egész világ közkinchévé lett.

Berlinben minden tétovázás nélkül azonnal a titok birtokába helyezkednek s rövid idő alatt megszerzik az új fegyvert. E végből ott nincs szükség hosszas tárgyalásokra s vitákra; de egészen másképp áll a dolog Bécsben. A Mannlicher-fegyver eddigelé sok millióba került s a tényleges szükséglet, azután a tartalék, továbbá a tölténykészlet beszerzése kerek 28 millióra rug, mely összegből most már a Giffard-féle fegyver beszerzése után alig lehetne 5—6 százalékot is megmenetni.

Az országgyűlésnek ez ügygyel legközelebb foglalkoznia fog kellene. A két császár narvai találkozása, melyből a világbeke megszilárdítását következtetni merik, jelentőséges támaszra talál ez új fegyver korszakalkotó voltában.

Hadsereg, legyen az bár a világ legelső hadserege, nem lehet veszélyes a békére, ha oly fegyverrel van felszerelve, minőt más hadsereg fegyverei már tulszárnyaltak.

Franciaország után Német- és Oroszország van a sor, hogy lépést tartsanak, és hogy egészen háttérbe ne szorítottassék, Ausztria-Magyarországnak is sietnie kellend nagy szomszédai és szövetségjei után.

A napi sajtónak — értjük annak jól értesült részét — most már bizonyítva meg kell ragadnia a szót, hogy monarchiánk közvéleményének mutassa meg a helyes utat.

Vidék.

Zászlószentelési ünnepély.

(Saját tudósítónktól.)

Uj-Arad, szeptember 8.

Az ujarad-zsigmondházi önkényes tüzoltókar vasárnap szentelte fel ünnepiesen a zászlóját olyan ünnepély mellett, minőt még nem látott Uj-Arad. Ternajgó Czézár főparancsnok országos népszerűségének köszönhető, hogy az ország minden részéből megjelentek a tüzoltó-egyesületek küldöttei, úgy, hogy midőn Uj-Arad utcáin felvonultak, egy ezrednek is beilltek volna. Volt itt a haza majd minden városából tüzoltó, de még Fiuméből is, sőt a török tüzoltó ezredet is képviselte egy főhadnagy és egy hadnagy.

Az ünnepély a templomban misével kezdődött, melyet főt. Hemmen Ferencz ujaradi esperes-plébános szolgáltattott fényes segédlettel.

Mise előtt az egybegyűlt testületet, — melyek között Aradról az első aradi önk. polgári tüzoltókar Múlek Lajos főparancsnokkal, az aradvárosi önk. tüzoltókar Péterffy Antal főparancsnokkal, az aradi hadastyán-egylet Nyáry Béla elnökkel, az aradi hadász-egylet sat. képviselő volt — Hartmann Lőrincz, Uj-

arad község bírója üdvözölte beszéddel. Minthogy a megtartott beszédek külön füzetben megjelentek s közközben forognak, azoknak egyszerű felemlítésére szorítkozunk.

Ezután Ternajgó Czézár főparancsnok mondott szép üdvözölő beszédet a vendégeknek, hangoztatva, mennyire szivesen látja Uj-Arad az ő kedves vendégeit s mennyire örül, hogy a zászlószentelési ily nagy számban tisztelték meg jelenlétükkel.

A mise után a közönség kivonult a templom mellett felállított sátorba, hol Barabás Béláné drné, a zászlóanya helyettesítője, és a szép koszorúsányok foglaltak helyet első sorban. Barabás Béláné, kit előző este fátylaszenével tisztelt meg, gyönyörű csokrot kapott a rendezőséggtől. A csokor a bőség szaruját ábrázolta, alul ezüst fogantyúval, melybe be volt véve az ő neve és a zászlószentelés napja. A fogantyú igen csinos emléktárgy.

A zászlóanya körében foglaltak helyet a koszorúsányok és vőfélyek: Salamon Mariska (Szigetvár), Kormos Elemér — Szendrey Etelka, Dengli Béla — Stuffer Juliska, Dengli Károly — Szigmundowszky Aranka, Széll Armand — Krisztay Ilona, Hoske Kálmán — Grünwald Etelka, Kormos Odón — Buzáky Elvira, Kakujay Odón — Harmathy Matild, Ringer Sándor — Kebely Róza, Jánosy Ferencz — Eichner Vera, Horváth Pál — Göhl Etel, Weil Károly — Kebely Nina, Hans Ferencz — Krebs Fanny, Krebs Ignác — Krebs Gizella, Weininger Alajos — Kohn Miczi, Krause Bruno — Martiny Olga, Eichner József — Hermann Ilona, Kebely Géza — Wallinger Irma, Okics Gyula — Jeszenszky Katica, Rei Lőrincz és Uj-Aradról 14 pár leány.

A sátorban a zászlót főt. Várady Ferencz németvási esperes-plébános, pápai kamarás, a magyar országos tüzoltószövetség főpapja szentelte fel szép beszéddel, Szent Márk evangéliumának 12. rész 30. és 31. versét vévén textusul. Ugyanő verte be az első szöveget az Isten nevében és XIII. Leó pápa ő szentsége nevében is, aki latinul írott levél kíséretében küldte vissza a szöveget Ternajgó főparancsnoknak.

Ezután Jankay József szavalta el ez alkalomra írott szép költeményét, mely nagy hatást keltett. Majd Barabás Béláné, Zselénszky Róbertné grófné helyettesítője mondott rövid beszédet mint zászlóanya, a következő jelmondatokat magyarázva: „Egymásért a veszélyben”, „Egységül erővel”. A beszéd nagy lelkesedést keltett s a zászlóanyát viharosan megjeleneztek.

Erre a beszédre Ternajgó Czézár főparancsnok felelt, megköszönve úgy Zselénszky Róbertné grófnének, mint Barabás Bélánének az egylet iránt tanúsított sziveséget. Beszédét határozott élénkséggel végezte, mondván: Eljen a haza, eljen a király, eljen József főherceg, eljen a zászlóanya, eljen a közönség és éljenek a bajtársak. Valamennyi éljéne viharos visszhangra talált.

Erre kezdetét vette a szögbeverés. Egy egész láv kellett ahhoz, hogy az idegen és aradi, ujaradi testületek, egyletek és nevezetes emberek neveit felsoroljuk, kik szöveget vertek vagy verettek a zászlóba. Tehát csak azt említjük fel, hogy József főherceg nevében a kishajó tüzoltó-főparancsnok verte be a szöveget. Az első aradi önkényes polgári tüzoltókar nevében Múlek Lajos dré jelentőségteljes jelmondatot: Nem az a vashid, mely készül, de a szeretet kösse össze Aradot Uj-Araddal. Továbbá Barabás Béla e jelmondatot: Legyetek készen mindig, de dolgokat ne legyen soha. Az aradvárosi önk. tüzoltókar nevében Péterffy Antal verte be a szöveget. Ternajgó Czézár főparancsnok szövegéből az eddig jelmondatok hangoztatása mellett verte be a reá bizott szöveget.

A szögbeverés alatt az ujaradi zászlószentelési többször adott sortűzet és a tüzoltók gyönyörű menetgyakorlatot végeztek Mikor Barabás Béláné zászlóanya bevérte az utolsó szöveget, az ujaradi gyermekzenekar a Hymnuszt játszta s az összes tüzoltóság elvonult a zászló és zászlóanya előtt tisztelegve, ez a defilé igen imponáns volt.

Az ünnepély közönség ezután a Szőlőbe vonult, hol 300 teritékű bankettet tartottak a szabadban. A banketten hölgyek is vettek részt és pedig: Barabás Béláné, Ternajgó Czézárné, Gulletich Miklósné, aki Fiuméből jött a zászlószentelésre, a koszorúsányok és a vendégek nejei.

Uj-Aradlénván a toasztot hazája, a banketten nem kevesebb mint 20 hivatalos és 100 nem hivatalos toasztot mondtak.

Az első felköszöntőt Capdebo Gergely főszolgabíró mondta a királynak, másodikat Hemmen Ferencz esperes XIII. Leó pápára, harmadikat főt. Várady Ferencz József főhercegre, negyediket Múlek Lajos dr Czirák

Béla grófra. Hivatalos felköszöntőket mondtak még: Jankay József Schlauch, Dessewffy és Németh püspökökre, Barabás Béla a megjelent vendégek, Hemmen Ferencz Molnár főispánra és Deschán alispánra, Lánch Hornyák Viktor Gulletich Miklósnéra, aki Fiuméből zárandokolt el a zászlószentelésre és a vértanúk kivégzési helyére, hogy azt tengervízzel megtöltözze, továbbá a fumei vendégek; a fumei tüzoltókar alparancsnoka, aki Ciootta fumei polgármester nevében és megbízásából mondott magyar felköszöntőt. Felköszöntek még Ternajgó Czézár, Várady Ferencz, Múlek Lajos, Besze János stb.

A bankett igen kedélyes hangulatban folyt le és délután 6 óráig tartott. Este 6 órakor nagy gyakorlatot rendeztek Uj-Arad főterén, megrohánva ott 3 házat. A kihuzott óriási létrára előlének Ternajgó Czézár főparancsnok sietett fel ifjú hévvel és onnan üdvözölte a közönséget. A gyakorlat igen szépen sikerült. A tüzoltó-tornyon is akartak gyakorlatot rendezni, de ezt elmosta az eső.

A Szőlő vendéglő kerthelyiségét szépen feldisznították lampionokkal és mécesekkel, azonban mire hozzákészíték volna a tánczhoz, a zápor megeregett, elmosva mécsét és lampiont. A rendezőség hirtelenben a nagytermet rendezte be táncz helyiségül. Ez a terem csöndes óráiban buzakiművelő használatik s elképzelhető, hogy a rendezőség legbuzgóbb fáradozása daczára is nagy volt a füst és por, de ez csöppet se lankasztotta a jó kedvet. Jártak a tánczot kivilágos kivrattadig.

A bálanya, Barabás Béláné a rossz idő miatt nem jöhöttvén át, őt Ternajgó Czézárné helyettesítette tisztjében.

A bálón résztvett egy az ujaradi intelligenciá, mint a pórléanyok közül is többen, továbbá valamennyi koszorúsleány, úgy, hogy a teremben alig lehetett mozogni.

Az első négyest 150 pár tánczolta két kolonban s a zenét Nagy Józsi aradi zenekara szolgáltatta.

Napközben számos üdvözölő távirat érkezett és pedig Fiuméből Mundyoly alparancsnoktól, aztán a fumei önkényes tüzoltókartól, Budapestről, Dunaföldvárról, Lévárról, Mármaros-Szigetről és más helyekről.

Az „EMKE” VI. közgyűlése Déván.

(Saját tudósítónktól.)

Déva, szeptember 7.

Hunyadmagye kis fővárosa hetek óta készült az „Emke” VI. közgyűlésére jelentkezett vendégeket méltón fogadni. Már tegnap (6-án) este a fátylakkal megvilágított andoházi perronnál várta a s kuzt Antal polgármester a rendező fiatal emberekkel a magyarországi vendégeket, kik az aradi vonattal érkeztek. Szentesiek jöttek és Aradról Vársárhelyi Béla, kiket a polgármester röviden üdvözölt és a rendezők előre kijelölt szállásaikra kísérték.

Ma reggel a vendégek zöme érkezett a gyulafelházi vonattal Bethlen Gábor gróf emkei elnök vezérlete alatt. A kiszállók a dévaiak színe-java várta és Kun Géza gróf üdvözölte lelkes és szép szavakkal, melyekre Bethlen gróf válaszólt. Zeneszó mellett indult a hosszú kocsi a fellobogozott városba. A realskola, tanítóképző és leányiskola növénydeki sorfalat képeztek a piaczon az elnöknek szánt lakás előtt. Az idő azonban nem kedvezett; boros, esős volt egész nap.

Az Emke dévai fiókja és a felsőbb tanintézetek tanári testületei Bethlen grófnál tisztelegtek 9 órakor. Innét a tisztelgők Rökk Pál elé járultak, ki szintén ide rándult az „Emke” gyűlésére, és kinek Réthy Lajos tanfelügyelő tolmácsolta ékesen az „Emke” halját hazafias adományaiért. A Budapestről idejött Rákosi Jenő is felkereste az „Emke” küldöttségét Sándor József titkár vezérlete alatt.

A lobogókkal díszített u. n. magna curiában, melyet Bethlen Gábor fejedelem épített a várhegy lábánál, a megyeháza nagytermében, melyet az ünnepélyes alkalomhoz méltón díszítettek fel, dévai le a közgyűlés. A vendégek és a fővált értelmiség tagjai zsufolásg töltötték meg a nagy termet. Tíz óra után Lázár György tisztí ügyész, Hollóky Arthur megyei főjegyző és Kénosi Sándor József közjegyzőből álló bizottság meghívta az elnököket, ki élénk éljenések között foglalta el székét. Az emelvényen mellette Horváth Gyula és Bartha Miklós képviselők és alelnökök, Sándor József főtitkár, Szenternyi József főjegyző, Merza Sztefános foglaltak helyet. Mintán a dévai dalkör Hoós János vezénylete mellett szép preczióval elénekelt egy dalt, Bethlen gróf küküllőmegyei főispán, mint az „Emke” elnöke, megnyitó beszédet olvasott fel, melyben röviden változta az „Emke” működésének eredményeit. Különös meglekődéssel emelte

Bécs, szept. 9. (Saj. tud. táv.) A király este elutazott Naggyaradra. A meghívott idegen katonai meghatalmazottak, katonai attasék holnap külvonaton utaznak el.

Naggyarad, szept. 9. (Saj. tud. táv.) Naggyarad város ünnepi díszben van. A küldöttek már megérkeztek. Szapary, Fejérváry miniszterek, Vancsa, Puskaru, Szabó, Mihályi, Popea püspökök, Tisza Kálmán ma ide érkeztek. Jósef főherceg is megérkezett, s tovább utazott Debreczenbe. Schlauch püspök díszes menetben a vendégek tisztelőre. Este a „Rózsabokor”-ban ismerkedési estély volt.

Naptár.

Szeptember 10. Szerda. Róm. kath. naptár Tolent, Miklós. — Protestáns naptár: Jodók, — Görög-ország naptár (aug. 29): Sz. Iván lefejezése. — A nap két 5 óra 31 perccel, nyugszik 6 óra 22 perccel.

Oktober 6. A vértanúk szobrának leleplezése.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 762.6 mm. délután 2 órakor 763.4 mm. Hőmérséklet: reggel 7 órakor C° +9.0, délután 2 órakor C° +16.7. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 1, délután 2 órakor EN. 4. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután féledült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 mm.

Az iparos-kongresszus.

(Saját tudósítónktól.)

Az iparos kongresszusa vasárnap folytatta tanácskozásait Ráth Károly elnöke alatt. Az elnöki intézés használt, a tanácskozás nem volt többé olyan zajos, és a tárgyakat élénken és alaposan megvitatták.

Első volt a vásárügy, melyet Fritz Péter és Balázs Imre adtak elő. Javaslatokat előszóval vezettek be, melyek hangzottak, hogy a vásárok túlságosan nagy száma az iparosok számára káros hatással van, mondja ki a kongresszus, hogy:

1. a vásárügy terén tapasztalt bajok gyökeres orvoslása csak oly intézkedéstől léven remélhető, melynél fogva a jelenleg fennálló országos vásárok nagy száma apasztatik, — kívánatos, hogy amaz országos vásárok, melyek a megváltozott formái viszonyok következtében jelentéssel többé nem bírnak s melyeknek a jövőben való fennmaradása indokolva nincsen, megszüntetessenek;

2. addig is, míg az országos vásárok ügye gyökeresen és véglegesen rendezetik, az új vásárokat engedélyezésnél a legnagyobb óvatossággal kell eljárni s e jog csak ott adassék meg, hol ennek kiváló szüksége forog fenn;

3. a törvényhatóságok, illetve vásárgalgal felruházott községek oly vásári rendszabályok alkotására kötelezessenek, amelyekben tüzetesen megállapították az iparosok helyfoglalásának sorrendje iparsorokontól s amaz időtartamra való tekintettel, amióta ki-ki az ipart üzi, valamint az idegen községekbe vagy vármegyékbe tartozó iparosoknak illetőségük szerint való sorakoztatása, a kirakodás és árulás kezdetének órája stb.;

4. ott, ahol az országos vásár több napig tart, a kirakodó vásár egy napra szorítottassék, és végül

5. hogy jövőben pótvásárok, valamint bucsu-vásárok többé ne engedélyeztessenek.

A bucsuvásárok ügye némi vitát keltett, azonban ennek dacára a javaslat változatlanul keresztült.

Nem kevesebb érdeklődés mellett Folytatása a mellékleten.

ki, hogy végre az Alföldet, Debreczent, Szentest, Aradot sikerült megnyerni az „Emke” részére. Köszönetet mondott Dévának a szives fogadásért, rántalva arra, hogy Hunyadmegyében nyílt először alkalom az „Emke” hivatalának teljesítésére. A jegyzőkönyv hitelesítésére Kun Géza grófot, Szathmáry György képviselőt és Sándor Józsefet küldötte ki.

A főtákar bejelentette, hogy mely testületek és megyék képviseltették magukat, üdvözölte a meghívottakat, a megjelent képviselőket és Rókk Pált, végre felolvasta az üdvözlő iratokat, első helyen az agg Kun Kocsárd grófét. A választmány kiegészítésére kandidáló bizottságot küldött ki az elnök (Rókk Pált, Solyom-Fekete törvényszéki elnököt, Szathmáry képviselőt stb.) E bizottsághoz csatlakozott Bartha Miklós indítványozta Horváth Gyula alelnök is.

Következett a főtákar szónoki hévvel és lendülettel előadott jelentése, mely nyomtatásban is megjelent és a gyűlés tagjai közt szétosztott 238 lapra terjedő ily című könyvnek: „Az „Emke” 1889-90. évi jelentése” előszavát képezi. Ott olvasható, hogy 71 főjára van az „Emke”-nek, 19,288 tagja és felmíllionnyi vagyona, egész adminisztrációs költség pedig mindössze vagy 300 forint évenként. A jelentés megkezdése előtt Sándor József üdvözölte Rákosi Jenőt, mint az „Emke”-nek a sajtó terén való buzgó előharcosát.

Szathmáry György országos képviselő indítványára a közgyűlés közönséget szavazott Kun Kocsárd grófnak, a választmányának, az elnöknek, két alelnöknek, főjegyzőnek, főtákarának, Kun Géza grófnak, az összes főválasztmányok elnökeinek és tisztikarainak.

A választmányának az elnök által be-terjesztett indítványára a közgyűlés Sándor József felkeltésével élethosszra választotta meg főtákarának, Felméry Lajos dr. kolozsvári egyetemi tanárt pedig tiszteltbeli tagnak.

Horváth Gyula alelnök előadta, hogy Kun Kocsárd gróf nagyszerű ajándékát, az ügyügyi bírtokot az „Emke” céljainak legmegelőbbben úgy lehetne hasznosítani, ha ott földműves-iskola állítanák fel a földművelési miniszterrel egyetértve. Ehhez a miniszter elvben már hozzájárult. A közgyűlés ezért a kormányra a szerződést megkötöni. Mint-hogy pedig a földműves-iskola létesítése Kun gróftól újabb áldozatot igényel, melyet a nemes gróf hajlandó is meg-hozni, neki ezért az elnök által kijelölendő különség a közgyűlés köszönetét fogja tolmácsolni.

Horváth Gyula javaslatára elha-tározta a közgyűlés, hogy új pénzforsás létesítése végett sorjegy-kölcsön kibocsátására kél a kormánytól felhatalmazást. A kölcsön tervezetét az elnök ki fogja dolgoztatni és a törvényhozásnak, a törvényhatóságoknak és az erdélyi képviselőknél támogatását is ki fogja eszközölni.

Ezen általános megelégedéssel tudomásul vett mozzanatok után nagy és helyenként kinos vitát keltett a választmány nevében felterjesztett azon indítvány, hogy az alapszabályok 10. és 11. §-ának megváltoztatásával minden alapító legyen — mint eddig — a választmány tagja, hanem fixítottassék a tagok száma. Mindenekelőtt az elnök megmagyarázta, hogy ez intézkedés czéje véget vetni azon abnormitásnak, miszerint 1700 választmányi tag van jogosítva a tanácskozásokban részt venni, de ezt alig teszi meg 20; további czéje pedig lehetett tenni azt, hogy esetleg összcseledditett alapítók vidékek érdekeinek áldozzák fel az „Emke” egyetemes ér-

dekeit. Az indítvány ellen nagy hévvel szólalt fel Bartha Miklós és erős argumentációval általános tetszést aratott. Utalt az „Emke” által vívott erős harcokra, melyek győzelmesen végződtek, bizonyítékul annak, hogy a jelenlegi szervezet teljesen célszerű és jövőben is fentartandó. Csatlakozott a szónokhoz Kun Géza gróf: de Sándor József nagy buzgalommal a javaslat védelmére kelt és Bartha példáját követve, leleplezésekkel állott elő, fondorlatokról beszélt, melyek megelőzésére való a választmány javaslatát. E mellett szólalt fel Bethlen elnök is. Solyom-Fekete törvényszéki elnök azonban a javaslatban foglalt jogszfósztásra utalt, Bartha esperes a határozathozatal elhalasztását indítványozta, mi erős visszhangra talált. A közgyűlés hangulatát megforlítottá Sima Ferenc, Reményi Antal jogtanácsos és még inkább Horváth Gyula felszólalása, kik erősen hangsúlyozták, hogy az eddigi rendszer mellett rendezett adminisztráció lehetetlen. A zárszó jogával élve, Bartha Miklós igen ügyesen czáfolta a javaslat mellett felhozottakat és módosítva eredetileg elfoglalt álláspontját, azt indítványozta, hogy e kérdésben a jövő közgyűlés határozzon, mi el is fogadtatott.

Eközben a kandidáció is megtörtént és a közgyűlés akklamációval választotta meg a következő alelnököket: Bélyákos gróf, Horváth Gyula, Bartha Miklós, Teleki Domokos gróf, Kun Géza gróf, Péntázáros ismét Merza, jogtanácsosok: Kolozsvártot Haller Ede, Budapesten Reményi Antal, Naggyaradon Rádl Ödön. A 32 tagú választmány nagyrészt a régi tagokból áll, csak az elhatal helyébe választottak mások. Egyik tagja Váráshelyi Béla.

A jövő közgyűlés Marosvásárhelyen fog tartatni.

Az elnök köszönetet azazott Déva városának, Solyom-Fekete pedig az elnöknek a tapintatos vezetésért.

Erre a közgyűlés feloszlott és kezdetét vette a városi rendetelen a bankett, hol Bethlen Gábor gróf először a királyra emelt poharat, Pogány György hunyadmegyei főispán Bethlen Gábor grófra, Horváth Gyula Kun Kocsárd grófra, Kun Géza gróf Rókk Pálra és Kormos Bélára, ez utóbbi az erdélyi magyarságra. Issekutz polgármester a vendégekre, Szerényi József Szathmáry Györgyre, Hollak Arthur főjegyző a szomszéd törvényhatóságokra, Bartha Miklós Sándor József, és ez utóbbi Bartha.

Este helybeli művészi erők hangversenye volt. (r. l.)

Városi közügyek.

Aradváros szeptemberi közgyűlésének sorozata.

Az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1890 évi szeptember 18-ik napján délután 5 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydara-boknak sorrendje a következő:

- 1. A polgármester havi jelentése.
2. A nagym. m. kir. miniszter elnök intézvénye, melyvel közli azon legfelsőbb kérés-t, mely a fénsségek Mária Valéria főhercegnő menyegzőjének örvendés alkalmából Magyarország minden részeiből lett szerencse-kivánatokra és hódoló üdvözlőkre hozza intézetet.
3. A nagym. m. kir. belügyminiszter intézvénye, melyvel értesíti Arad sz. kir. város közönségét, hogy Mária Valéria főhercegnő 6. császári és királyi fénsségének férjhez menetele alkalmából felterjesztett szerencse-kivánata és hódoló üdvözlője a legkegyelmesebben tudomásul vétetik.
4. U. a. a katonabeszállásolás iránt alkotott szabályrendelet jóváhagyása iránt.
5. U. a. mely szerint Vannay Gyula vá-

rosi fogalmazónak az államvizsga letételére kitűzött határidő újabb 6 hónappal meghosszabbított.

6. A nagym. m. kir. belügyminiszter közzétette a tűzkárosultak részére könyörö-adományok gyűjtése iránt.

7. Arad sz. kir. város közigazgatási bi-zottságának jelentése a közigazgatás összes ágainak állapotáról az 1890-ik év első fe-lében.

8. A tanács jelentése Ilka György tu-lajdonát képező háztelkekhez a városi utca-i területekből csatolandó 20 □-önyi terület adásvétele tárgyában.

9. A tanács jelentése a Réthy Lipót tu-lajdonát képező fúti telekhez a városi utca-i területekből csatolandó 16 □-önyi terü-let adásvétele tárgyában.

10. A tanács jelentése az ó-vár-téren fekvő 914 □-öl kincstári területnek a város közönsége által való megvétele tárgyában. Arad, 1890. szeptember 9-én.

Kiadta: Intitoris Kálmán, főjegyző.

Táviratok.

Szalavszky Gyula államtitkár beszéde a felsőmagyarországi közművelődési egyesület közgyűlésén.

Pöstyén, szept. 9. (Saját tud. táv.) A felsőmagyarországi közművelődési egyesület ma délelőtt tartotta ezidei közgyűlést d. e. 10 órakor Szalavszky Gyula belügyminiszter államtitkár elnöke-le alatt s a tagok nagy részvétele mel-lett. Az elnöki megajító következő volt: „Tisztelt egyesület! Az alkotmány helyreállításának pillanatában a magyar társadalom pihenésnek indult, vagy Cincinatusként az ekéhez tért. Összes ér-dekeink gondozását a kormányra bíztuk, mi pedig kényelhesen elhelyezkedtünk. Anyura természetünkbe vált az alkot-mányért való hosszas küzdelem, hogy an-nak győzedelmes befejezése után azt hittük, nincsenek már feladataink.

Szemesebb ellenfeleink azonban meg-esték e körös állapotot. Ok nem ki-mélve sem időt, sem fáradságot, az or-szág különböző tájain megkezdtek és megdöbbszt a sikerrel, zavartalanul foly-tatták azt az aknamunkát, mely a ma-gyar állam alapjai ellen irányult. Ok semmi eszközt sem tartottak jelentke-tennek, mi a legnagyobbat is kicsinylé-sel fogadtuk; ok az istenházat, az isko-lát a népek tévtanokkal való félrevezé-tésére és fanatizálására használták, mi pedig lemondunk arról a befolyásról is, melylyel a nép felett a multaknál fogva bírtunk; ok minden törekvéseiket hívek szaporítására és tömörítésére irányították, egyesültek, hogy egyesülve erősödjének, mi pedig fennállott egyesületeink, politi-kaipártküzdelmünk közben széjjel men-tünk, a társadalom eltagadásával lehet-lenné tettük a társadalmi erők közüda-tos kihasználását.

Midőn végre a 90-as évek elején, az e részben is mulhatatlan érdemeket szer-zett magyar sajtó jogos felháborodása-ban ráuntalt azokra a fékvesztett és leg-inkább az államhatalom által meg sem közelíthető helyeken üzött nemzetiségi izgatásokra és a magyar állam ellen ir-ányuló bünsöz üzemekre: megmozdult a magyar társadalom teste is. Meg kellett mozdulnia, mert a magyar államesze-me deleje érintette. És az eszme úgy, mint mindig, ez alkalommal is megtette csoda-hatását. Szeméink megnyiták, sajnos, nem kedvező látványra. Úgy jártunk, mint a vagyonában az árviz pusztító hül-lámának kitett gazda jár, midőn az ár-viz elmúltával hazatér, hogy megtekintse, maradt-e, és ha igen, mi maradt abból az örökölt jószágából, melyen egész szer-e-tével csüngött. S valamint ez rend sze-

rint csak egy dűledező házat, különben pedig pusztult állapotokat, értékben na-gyon megfogyatkozott vagyon talál, úgy mi is, sajnos, azt találjuk, hogy a ma-gyarság ügye e vidéken veszedelmes pusztulásnak indult és hogy az erélyes cse-leklés végő órája valósággal beállott.

Azután fejtegetvén az egyesület ke-ltekezéséről és jelentőségéről, annak felada-tát következőképp körvonaloza: Mi avval indultunk el, s következetesen a mellett maradtunk, hogy a nem magyarajku hon-polgároknak saját anyanyelvükhöz való törvényes jogát csorbitani nem fogjuk, de a magyar állam hivatalos nyelvének terjesztése által előmozdítani kívánjuk egyrészt azt, hogy a hazának minden fia az állam által mindenkinek egyformán nyújtott minden előnyben teljesen része-sülhessen, másrésztől azt, hogy a szellemi verseny eme korszakában ne maradjon kihasználatlanul a magyar hazának egy gyermeke sem, hanem hogy mindenki felruházassék azokkal az alapfeltételek-kel, melyek nélkül a verseny győze-delmes kiállása képzelhetetlen. (He-lyeslés.)

Ezen kifogásolhatlan irányelv adja nekem a jogot ahhoz, hogy éppen itt, ahol oly közel vagyunk ama vidékhez, mely a félrevezetőket és félrevezetetteket legna-gyobb jutalékát szolgáltatja, kimondjam, miszerint azok, akik egy oldalról a tót nép kiváló gondozói gyanánt lépnek fel, más oldalról azonban mindent elkövetnek, hogy a tót nép a magyar nyelvet el ne sajátítsa: tudva vétkesnek a tót nép leg-vitalisabb érdekei ellen; mert elzárják előle az anyagi és szellemi fejlődhetés legton-tosabb feltételét, mely nélkül a magyar államban semmiféle egyednek boldogul-nia nem lehet. (Igaz! Ugyvan!)

Kultúra nélkül nincs jövőnk, de vaj-jon képzelhető, avagy koncezdálható-e Magyarországnak más, mint magyar kul-túra? Es ha nem képzelhető, akkor mi czimen mernek a tót nép barátjai gyanánt azok lépni fel, akik mindent elkövetnek, hogy a tót nép, a magyar nemzet egyik alkotó eleme, a magyar cultura részesévé ne válhassék?

Majd megelégedéssel tekintve vissza az egyesület eddigi működésére, beszédét következők bndítással fejezi be:

Folytatnunk kell a hódítás munkáját és pedig nemcsak az ellentáborban, de saját hitorsosaink között is. Tudom, lé-teznek még mindig irányadó egyének, akik kétkedéssel fogadták egyesületünk működését, de az eddigi tapasztalatok mellett állíthatjuk, hogy ma-holnap nem lesz a magukat számba venni kívánók közül egy sem, aki ez évtized legjelen-tösebb mozgalmának, a magyar közművelő-dési mozgalomnak tevékeny híveivé ne sze-gődjenek. Ugy van. Ugy van.)

Egyeseket úgy, mint magam is, az élet hullámai elvetnek a közvetlen mű-ködés színteréről de ez úgynkön mit sem változhat; mert azok, akik maradnak és akik utánunk következnek, érezni fogják, hogy a magyar közművelődés ügyé-nek buknia nem szabad. A társada-lomnak e kérdésben győznie kell, mert oly állam, melynek társadalmi a nem-zeti eszmények után törni nem tud, avagy ellankad, mielőtt czéljához ért: maga sem számíthat tartósságra. Meg-nyitottunk nyilvánítom a VII-ik rendes közgyűlést. (Hosszantartó zajos éljenzés.)

A megkerült 1000 font.

Budapest, szept. 9. A „Pesti ma-gyar kereskedelmi bank” brassói ügynökségétől elutalajdonított 1000 angol font aranyban a plojești román állam-ügyesség közbejöttével már megkerült. A pénzt már beszállították a kereske-delmi bank brassói főügynökségének pénz-tárába.

AZ „ARADI KOZLONY” TÁRCZÁJA.

Szeptember 10.

Az elvesztett paradicsom.

(Francia regény.)

Az „Aradi Közlöny” számára eredetiből fordította. Gráciássá.

— Nos hát, anyám, André szeret engem...
— Hogyan?!
— André szeret, kedves anyám. és nőül akar venni.
Az anya egy pillanatilg elnémulva gondolkodott.
— De te, — szölt végre — te gyermekem?
— Oh! én — mondja imádsra-méltó naivsággal Gillette — én, ugy-e, nemokára husz éves leszek? Nos hát, már bizonyosan van tizenöt éve, hogy André szeretem...
— Mondj el nekem mindent.
— Mindent? — kérdé Gillette — de hiszen nincsen semmi. Nagyon egyszerű a dolog.
Azután elmondta tiszta szerelmének egész történetét. Csakugyan egyszerű volt, a szerelem azonban annál hatalmasabb.
— Így tehát szeretet?
— Egész szívemből.
— Es neje akarsz lenni?
— Oh, igen, anyám! ne tagadja meg tőlem, kérem; bizonyos vagyok benne, hogy boldog leszek vele, és én részéről annyira szeretem, hogy kész vagyok minde-re, csakhogy boldoggá tegyem őt.
Csakhogy nem tőlem kell megkérni az engedélyt, hogy őt szerethesd, hanem atyávitól.
— Igen, de atyám, általad tanácsolva, nem fogja megtagadni.
— Eh! ő nem fog tanácsot kérni a feleségétől. Jól tudod, hogy én már régóta nem számítok nála. Anyi a dolog, a gondja, hogy nem törődhetik oly tehetet-

len asszonnyal, mint aminő én vagyok. Ertem őt. Megbocsátok neki és azért nem kevésbé szeretem. Nincsen befolyásom, akaratára, gyermekem. Menj el hozzá, beszélj vele őszintén, mint ahogy azt velem szemben tetted. Mondd meg neki, ha akarod, hogy én beleegyezem ebbe a házasságba és hogy szivesen látom. Es jer azonnal elmondani nekem, mi lett az eredménye.

— Így tehát, kedves anyám, nem nehezíts reám?... nem teszel szemre-hányásokat?
— Oh! gyermekek, szeretlek és áldalak... Es áldom azt is, akit szived választott, mert ismerlek, nem tüntetted volna ki, ha nem volna méltó hozzád.
— Ugy tehát apámmal fogok beszélni, ha visszajön.
Renandière a délután folyamán tért haza.

Gillette a rendsnél gyöngédebben csókolta meg. Mondtuk már, hogy soha sem tanusított iránta edesebb érzéseket. Az orvos közelében mindig fágyos volt. Emez mindjárt megértette, hogy va-lami mondaivalója van leányának, és hirtelen kérde:
— Mit akarsz?

Gillette szíve, amely bizalommal jött el, egyszerre bezárkózott. Homályos elő-érzete volt, hogy az orvosból talán ellen-séget csinál magának. Nem tudva, mit mondjon, hallgatott.
— Lássuk már, beszélj... sietős a dologom... hazajöttem, hogy öt perc mulva ismét elmenjek... éppen csak a sebészi szekrényemet veszem magamhoz.
— Atyám, — szölt — ha most nincsen ideje, várok máskor.
— Végre is mit kívánsz?
— Rólam akartam beszélni apámnak.
— Magadról? Nos...
— Apám, bocsásson meg nekem... én mindent elmondtam anyámnak, aki helyesli választásomat és aki boldog... és éppen ez ad erőt, hogy atyámnak be-széljek róla...

— Választásodat? ... Lássuk, én nem értem... Miféle választás?... Talán véletlenül szeretsz valakit?
— Igen, atyám.
— Lám, lám! ejnye!... Kisasszony, maga alattomban csinálja manővereit... Nos, lesz-e oly szives, nekem megmon-dani, kit választott? Maga már férjhez menni való korban van, és ha a párti el-fogadható, ha a fiatal ember jól van ne-velve, ha oly állása van, amely jó módot biztosít neked, vagy, ami még jobb, va-gyont, — mert te tudod, Gillette, mi sze-gények vagyunk és neked nincsen hoz-mányod, — ha ezeket a feltételeket mind együttes, akkor meg fogom vizsgálni a dologot... ha nem előbb tudom kell...
— Oh, apám! ezeket a feltételeket mind egyesülve fogja látni benne. Ó szép, intelligens és nagyon felettünk áll szü-le-tében és vagyonban.
— Nagyszeri! Mi a neve?
— Villadon André.
— Hogy mondadt?
— André, Villadon gróf fia.

Renandière hallgatott; szemei azt a kemény, durva kitéjezt öltöték, amely-t a szegény Fernandé jól ismert haj-dan, mert ama vezetes karácsonyijelen eléggé tapasztalta azt. Szíve érczből volt. Semmi sem tudta megindítani. E kétszer ismételt névre az orvos meglepett mo-dulatot tett. Es felindulása oly heves volt, hogy le kellett ülnie.

— Ah! a véletlennek különös szeszé-lyei vannak! — mormogta.
— Atyám! — könyörgött a fiatal leány.

Renandière nem hallja. Nem hall-gatja, csak a szívében tüvöltő gyűlöletét érzi felidézve minden egykori emléktől. A leány könyörgő, atkarolja fejét.
— Atyám, nem felel?
Az orvos magához tér és feláll. Es durva hangon mondja.
— Ne gondold többé erre a fiatal emberre.
— Atyám!

— Ne gondolj többé reá, mondom... ez a házasság sohasem fog megtörténni.
— Oh, Istenem!
— Nem, amíg én élek, soha, soha! Jól hallottad? Értetted?!
— Igen, atyám, értettem... igen... én...
A többit zokogás fojtotta el. De Renandière nem tudja megvigasztalni, mert már eltávozott. Gillette visszatér a beteg-hez, aki őt könybe borulva látva, mind-járt megértett mindent, még mielőtt mon-dott volna valamit; magához vonja leá-nyát, szívére szorítja és zokog vele.

Még az este Renandière-né kéri a férjét, hogy jöjjon el hozzá.
Renandière már sejtette, hogy amaz mit akar, és összehuzott szemöldökkel lép be a tehetetlen nőhöz.
— Kedves barátom, — kezdé a be-tég nő — hallgasson meg s ne haragud-jék...
Renandière egy kézmozdulattal félbe-szakította.

— Kitalálom, mit akar nekem mon-dani. Figyelmeztetem előre, hogy minden könyörgése nem fog változtatni semmit elhatározásomon.
— Semmit?
— Visszavonhatlanul.
— Miféle indokkal fogja megértetni visszautasítását.

— Nincs mit indokoljak.
— Bocsásson meg, barátom. En a felesége vagyok. Gillette anyja vagyok és ha nem is vesz semmibe engem, és nem érdemeltem meg ezt. Ha már régóta nem birhatom el a vonalmat, úgy meg-érdemlem legalább a tisztelőt. Leányom boldogságát látom a Villadon Andréval való házasságban. Ismeri akarom tehát az indokot, amelynél fogva ellenzi ezt a házasságot.
— Ez a házasság nem tetszik ne-kem, ez az egész. Nem akarom, hogy a leányom belépjen ebbe a családba, amely nagyon gazdag hozzá képest és nagyon

felettünk áll rangjánál fogva és amely eltiporna bennünket fényűzésnél fogva.
— Ebben nem látok alapos okot. Csak ellenszenvet látok.
— Ez teljesen elég.
A beteg sokáig hallgatott. Renan-diére fel s alá járt a szobában, fütő-részve.

A nő végre ismét kezdé:
— Már oly régen vagyok beteg, ön nem törődik velem, én sohasem panaszkodtam. Azt hiszi, hogy nem tartozik irántam semmivel. Adja oda Gillette-től annak, akit ő szeret, és én el fogom felejteti azt, hogy én engem elhanyagolt és hogy néha brutális volt irántam. El-felejték mindent...
— Nem.
— Barátom, annak a szeretetnek a nevében, amit mindig éreztem ön iránt, ne legyen olyan kegyetlen.

— Ehj! nem, mondom, hogy én nem-et mondtam... és az nem-nek marad!!
— Ez különös — mormogta a má-sik... Miféle titokzatos okok akadályoz-hatják meg ezt a házasságot?...
— Ez minden, amit mondani akart?
— Igen.
— Akkor isten vele.

Renandière kinyitotta a kertbe vezető ajtót.
— Emlékezzék arra, amit én most önnek mondok, barátom. Házunkba most költözött be a szerencsétlenség.
Renandière csak néma és gunyos mosolylyal válaszolt.
Gillette kétségkívül már tudta, hogy anyja egy utolsó kísérletet fog tenni Renandière-nél, mert alig hogy kiment az ajtó, ő belépett.
Nem volt szüksége anyját kikérdezni. A szegény asszony sirt.
(Folytatása következik.)

tárgyalták az ipar egyik megülő betűjét, a fegyencz-part, mely a kisebb iparágakat olcsóbbá teszi, fogva elnyomja. E tárgyban Madony Gábor és Walsér Jakab terjesztették a kongresszus elé javaslatot. A javaslat a következő:

Mondja ki a kongresszus, hogy a kormány a következő módosításra kéréssek fel:

- 1) hogy a fegyencz munkarejének bérbeadása mellőzendő; a fegyencz munkával foglalkoztatása csak félkészítményekre szorítottassék a házilag készítettéssék;
- 2) hogy a fegyenczmunka által támasztott káros verseny ellen szükséges, miszerint a fegyencz munkaköre oly szabályozást nyerjen, hogy általa a szabadon üztöt ipar a fegyenczmunkával szemben védelemben részesüljön; mihez képest óhajtanó, hogy a fegyencznek ne foglalkozzanak kézműparral, hanem inkább az állami szükségletek azon részének készítésével, amely a kézműipart nem sújtja; továbbá oly behozatali cikkeket előállításával, melyek eddig hazánkban nem készítették.

A javaslatot általános helyesléssel fogadták és némi megbeszélés után határozattal emelték.

Az építési ipar üzés rendezése tekintetében Pucher József terjesztett be javaslatot, melyet szintén beható vita tárgyává tettek s azt el is fogadták. Az elfogadott javaslat a következő:

1. az építési ipar emelése, a fennálló hátrányok és visszaélések megszüntetése céljából szükségesnek tartja a kongresszus, hogy az építő mesterség gyakorlása ügyében kilátásba helyeztessen külön törvényt — a kibocsátott rendeletek hatályon kívül helyezésével — megalkotassék;
2. hogy ezen törvény az építő-ipar gyakorlatát kizárólag, elméleti és gyakorlati képzés tekintetében is, a szabályozásához kösse;
3. hogy országi építési rendszabályalkotás, melynek keretében a törvényhatóságok is közlegi hasonló szabályok elkészítendőik lesznek és ezekben a házilag elkészíthető munkák meghatározandók.

E tárgyban Saara Gyula társelődő kiegészítést ajánlott, hogy míg a törvény megalkotásáig, a miniszter tegyen rendeleti intézkedést. Ezt a javaslatot szintén elfogadták.

Ezzel a vasárnapi tárgyalások véget értek.

Vasárnap délután 3 órakor a kongresszus tagjai az iparostestület házában gyülekeztek, hogy kivonuljanak a vértanúk kivégeztetési helyére és azt megkoszorúzzák.

Az emlékműnél a honvédegyet és ifjúsági hetes bizottság nevében Barabás Béla dr. üdvözölte a megjelent kongresszusi tagokat és óriási közönséget, olyan szép beszéddel, minőt még eddig nem mondott. Még a férfiaknak is kicsordult a szeméből a könny. A nők záporoként sirtak.

A beszédre az iparosok nevében Ráth Károly felelt szintén szép beszéddel, hangzatos, hogy munkaközben sem szabad megfeledkezni azokról a dícsőkről, akik meghaltak a hazáért. Az iparoskongresszus tagjai tehát eljtek, hogy lerójják kegyeletök adóját, és koszorút helyeznek a vértanúk kivégeztetési helyre jelző oszlopra.

Ekkor ráhelyezték a kőre a gyönyörű cser-koszorút, melyet a kongresszus két tagja hozott. A dalárda elénekelt a Hymnuszt, melyet az egész közönség velök énekelte, s ezzel a szép ünnepély véget ért.

Hétfőn folytatták és befejezték a tanácskozásokat. Az elnöki tapintatnak köszönhető, hogy az óriási napirendet az aránylag rövid idő alatt le lehetett tárgyalni.

A hitel- és szövetkezeti ügyet Lengyel Antal és Gelléri Mór adták elő. Javaslattal, mely három pontból állt, elfogadtatták. A javaslat lényege az, hogy a kormány hasson oda, miszerint az iparosság lehetőleg mindenütt alakítsa hitelszövetkezeteket.

A vámművet Mudrony Soma adta elő a töle megszokott szakértelemmel és korrektséggel. Javaslata, melyet elfogadtak, a következő:

mondja ki a t. gyűlés, hogy a vámműgynek az érintett finansziális károsodást kizáró s a nemzeti munka védelmét minden irányban biztosító rendezését a törvényhozás és kormány legfontosabb feladatai egyikének tekinti.

A házalás kérdését Deil Jenő előadó fejtette ki az első részében, míg a második részben Dekány János volt a társelőadó.

A tan- és munkaviszony szabályozásának kérdését Horváth János dr. okolta meg.

A törvényhozásban az iparnak hatályosabb képviselőterétől E. Illés László értekezett. Az ő javaslatára kimondta a kongresszus, hogy:

ipari állapotaink javulásának egyik lényeges kellékül tekinti az iparosságának a nemzet gyűlésében való arányosabb és nagyobb számmú képviseltesítését, mihez képest határozza el, hogy:

egy e gyűlésből kifolyólag, mint a legközelebb megejtendő országgyűlési képviselőválasztások mozgalmait megelőzőleg felhívást intéz az ország összes iparosához oly célból, hogy — kellő időben szervezkedve — társadalmi uton mindent elkövetzenek, miszerint érdemes iparosok és iparbarátok megválasztása által a kézműipar érdekeit hivatkozó szövegeket és tanácsadókat nyerjenek.

A napirend legutolsó pontját ifj. Kristyó János és Sonntagh Jenő adták elő s az ő javaslatára kimondta a kongresszus, hogy felir a kormányhoz, miszerint:

az iparostestület országos szövettségének, mint rendszeresen szervezett, alapszabályokkal és állandó központi képvisellel bíró egyesülésnek létesítését szükségesnek tekinti, a szövettség megalakításának előmunkáit elrendeli s a hazai testületek erkölcsi kötelességül nyilvánítja az ahhoz való csatlakozást.

Az országos szövettség alakulásának alapelveire vonatkozólag mondja ki az orsz. értekezlet, hogy: a) annak tagjai a testületek, mint ilyenek, s hogy a szövettség adminisztrációjának költségei, valamint a szavazati s a választmányban való képviselési arány tagjai száma után állapítandó meg; — b) a szövettség választmánya évenként Budapesten, a szövettség egyeteme pedig minden harmadik évben más vidéki városban tartja gyűlését; az állandó képviselést pedig, mely a szövettség folyó ügyeit intézendő legyen, egyharmadában fővárosi, kétharmadában vidéki tagokból álljon; — c) hogy a szövettség alapszabályoszer feladata körébe a segédmunkaszükséglet kielégítése, az önnálló iparosok nyugdíj- és segélyalapjainak megalkotása felvétessek.

Ezzel a kongresszus befejezte működését és elnökölő Ráth Károly befejezte azt azzal, hogy vajha a kormány megtegye mindazt, mit a kongresszus javasol az ipar emelése és az iparosság boldogítása ügyében. Hisz, hogy az iparosság kifejtett óhajainak fognak sükét fülkre találni.

Jól végzett munka után a kongresszus tagjai hétfőn este bucsulokomára gyűltek egybe Pohl Károly vendéglőjében. Az estelzés — reggelig tartott.

Kitűnő francia pezsgő, jó cigány és sok szép nő oly kedélyhangulatba hozta a jelenlevőket, hogy számos testvérpohár ürített. A felköszöntők sorát Madary ipart. elnök (Bpest) nyitá meg, ki lelkes beszédben éltette a jelenlevő szép nőket. Ezt követte Deil Jenő (a kassai keresk. és iparkamara titkára) pohárköszöntője, ki a jelenlevő Kristyó Jánosné egészségéért ürít poharát. Dörfler kamarai elnök (Sopronból) előbb magyar, majd német beszédben éltette Arad szép hölgyeit, hatóságát, óhajta a város felvirágzását. Ezután szót emelt Barth Lajos. Magvas beszédben összegezi a három napi munka sikereit, óhajta, hogy az iparostestület küldöttjei vigyék magukkal Arad hazafias üdvözlését és számítsanak mindig Arad vendégszeretetére. Kívánja, hogy az iparosok főmestere Ráth Károly hozzá méltó vendégtársaival igen soká éljen. A lelkes éljenezések elhangzása után Tanyai Géza miniszteri titkár poharat ürít a kiállítás megteremtője E. Illés Lászlóért és jelenlevő neijért s egyben indítványt folytatja a t. k. a. j. a. k. részére gyűjtést indítványozott, mely szép eredménnyel folyt le. Számos köszöntő mondatot még, s csak a késő éjjelutáni órákban kezdett távozni a lelkes hangulatu társaság.

A kiállításról.

A kiállítás látogatottsága nagy volt a két ünnepnap alatt, úgy, hogy az 50 ezredik látogató is előkerült.

Meglátogatták a kiállítást a két nap alatt 3819.

Az eddigi látogatók száma: 51,805.

Az ötvenezredik látogató vasárnap délután tette be a lábát a kiállításba. A jury néhány tagja várta: nő lesz-e, vagy férfi? A férfi számára készen tartottak egy értékes arany gyűrűt, a nő számára egy arany karperecet.

Az 50 ezredik látogató hölgy lett: Luszká Józsefné, akinek ünnepiesen átadták az arany karperecet.

Ma nagy ünnepe lesz a kiállításnak: megjutalmazták a kiállítók a kiállítás három főrendezőjét: ifj. Kristyó János elnököt, E. Illés László titkár és Kotsis Lajos műszaki igazgatót.

Értekes tárgyakat szereztek be számukra, melyeket ma este 6 órakor fognak átnyújtani a jury-pavillon előtt. A rendezőség ez uton is felkéri a kiállítókat, hogy az ünnepélyen minél nagyobb számban sziveskedjenek megjelenni.

Az ünnepély után veszi kezdetét a kiállítók bankettje, melyet a jury-tagok tiszteletben adnak a kiállítási vendéglőben.

A lókiállítás ma délelőtt 10 órakor nyitattik meg ünnepiesen. A lókiállítás a volt cirkuszhelyiségben lesz és jegyeket a lókiállítási helyiségben a déli bejáratnál lehet váltani.

Aradi és csanádi gazdák mintegy száz szép lovat állítottak ki.

A kiállítási bankettre, amely ma este lesz jó idő esetén a kiállítási vendéglőben, rossz idő esetén a Fehér Keresztben, jegyeket lehet váltani a Domonkos József cukrászdájában, ifj. Klein Mór könyvkereskedésében, Probszt Károly és társai, Vadoszky Gusztáv, Gruber István üzletében. A banketthez finom borokat az aradi bornagykereskedők: Andrányi Károly és fia, Domány József, Mayer Miksa, Ring Edé és Ransburg Mór szolgáltattak; elképzelhető tehát, mennyire jók lesznek azok.

A kiállítást tegnaptól fogva esti fél 7 órakor zárják be.

HIREK.

— Meghívás. —

Az október 6-iki ünnepélyt rendező bizottság szerdán, szeptember 10-én délután 5 órakor, az aradi első takarékpénztár helyiségében ülést tart, melyre a város közgyűlése által megválasztott tagok, a rendezés ügyének halasztatlansága miatt immár mulhatlanul megjelenni felkérnek. Arad, 1890. szeptember 9-én. Lukácsy Miklós, a bizottság elnöke.

— A VII. hadtest nagygyakorlatai. —

(Saját külön tudósítónktól.)

VIII.

Éledd, szeptember 8.

A 7-ik hadtestből eddig koncentrált regimentek Vaskóhról kiindulva, állomások tartva Belényesen, Petrányon, Nánhegyesen, Vircsolagon és Fancsikán keresztül, immár Élesdre érkeztek, ahol a meglehetősen kifárasztott katonaság egy napit tartott elvez.

Legutóbbi tudósításomat Vaskóhról küldöttem. Mint jeleztem, a 17-ik hadosztály, melybe az aradi ezred is tartozik, itt találkozott a 34-ik (délmagyarországi) divízióval s összeütöközt egymással, mely után megpihentek. Vaskóhról szeptember 3-án hajnalban szakadó esőben kelt utra az ott koncentrált katonaság. Hideg szél süvöltött végig a lucskos országúton, melyből alig lehetett kiemelni a sárral színezett két kéklik bakancsokat. Az egész manőver alatt ezen az uton állt ki leg többet a katonaság, mégis meglehetősen vidoran marsoltak előre a fiúk.

Zavosgy közsg alatt a két divízióból előre küldött ellenséggel ismét történt egy igen szép összeütöközés, mely több órán keresztül tartott. Harcz után a rengeteg sok katona tovább marsolt s délután 4 órakor elhelyeztetett Belényes mezővárosban s ennek környékén, Nyégerfalván, Tárkányon stb.

4-én reggel Belényes alatt volt nagy összeütöközés. Ebben mindkét hadosztály résztvett lovasságával és tüzérével együtt, megmászva szinte hihetetlen meredek hegyoldalakot s lekuszva 3—400 méter mély szakadékokba, teljes tábori felszereléssel, 25—28 kéló hellyel a válon, ami nem kis dolog.

Belényes alatt az egész hadtest együtt volt. Ott volt Kuttig Albin alt. a 17-ik divízió parancsnoka, segédtisztjével, oberwaldi Siegler őrnaggyal, Lichtenberg-Mordazt-Schneberg Arthur gr alt. tábornagy, a 34-ik divízió parancsnoka, Chizolla Leodegar őrnagy segédtisztjével, Cronenbold Ferdinánd tábornok a 34-ik, Petrovits Péter tábornok a 33-ik brigád parancsnoka, harteneki Habiger Viktor, Wannisch Vilmos tábornokok, a 67 és 68-ik brigád parancsnokai, a 33-ik (aradi) gyalogezred Kertezek ezredes, a 46-ik seehofi Müller Adolf ezredes vezetése alatt, továbbá a 29-ik (Laudon-ezred) N.-Beckerekről D'Elvert Alfred, a 43-ik (Grünne-ezred) Slamecska Agost ezredessel Karánsbesről, a 61-ik (III. Sándor ezred) donnersbergi Hoffmann Agost ezredessel Temesvárról, a 37-ik (József főherczeg ezred) N.-Váradról Wolf Antal ezredes, a 39-ik (Alexis-ezred) Debreczenből Kraus Zsigmond ezredes vezetése alatt, továbbá a b.-csabai (101-ik, s a f.-hertemplomi (83-ik) ezredből egy-egy zászlóalj. Ott volt továbbá a 7-ik hadtest-tüzérezred, s a huszárság is csaknem teljes számban.

A hadtest egy része Belényesen szállásoltatott el, egy része pedig a környéken fekvő falvakban. El lehet képzelni, hogy 40—45,000 ember elhelyezése nem kevés gondot és dolgot adott az ezredparancsnokoknak. A 33-ik ezred Pokola közsgben pihente ki magát, a 46-ik pedig Petrányon. Ezen az uton már sok ember kidőlt, de komolyabb beteg csak egy-kettő lett. Allítólag a 37-ik ezredből három baka meghalt, de ez hihetőleg csak szóbeszéd lesz.

A további marsot és nagyszerű gyakorlatokat a szeptember 8-án kezdődött és a rossz ut rontotta meg. Némely helyen tiz lovat is fogtak az ágyuk elé, hogy a nehéz, gyilkos jóságokat a hegyekre felvontassák, de még így is bajosan történt a továbbszállítás.

A hadtest folyton gyakorlatozva haladt előre s 6-án Nánhegyesen, egy Ientől elfelejtett sárfészekben halt meg: 7-én tovább ment Vircsolóra és Fancsikára, 8-án beért Élesdre. De mivel az egész hadtest itt sem ér fel, a környéken, Esküllő, Pestere, Pestes, Kesztog, A.-Lugos és több közsgben is történt elszállásolás. Itt ismét lesz egy raszt.

Howy milyenek ezek a szállások, gondolható. Egész századok, 100—120 ember van elszállásolva egy házba s a szanak egymás hátán, udvaron, szinben, szabad mezőn, beletakarózva egy köpenybe s túrva a kellemetlen hideg esőt, mely folytonosan szakad.

Waldstädten János br. tábornagyszernagy, hadtestparancsnok, szintén Élesdre érkezett. A további mars és gyakorlatok felől már ó fog intézkedni.

Nyomdászok ünnepe. — (Saját tudósítónktól.)

Nagy napra virradtak vasárnap reggelre az aradi nyomdászok; kettős ünnepet ültek: önképzőkörük 10-éves jubileumát és ezzel kapcsolatban az első vidéki országos kongresszust tartották, melyekről a következő tudósításokat adjuk:

Az ünnepélyhez méltó fogadtatásban részesítendő a vendégeket, reggel 5 órakor gyülekeztek a nyomdászok egyleti helyiségükben, honnan Varga József elnök vezetése alatt kivonultak a pályaudvarhoz.

Az érkező vendégeket a most alakult dalárda énekelte fogadta, mire Varga üdvözölte a kiküldötteket. Vidékről jelen voltak: Budapest: Zaka Lajos, Deutsch Albert, Stibinger Henrik, Bauer Imre, Klement S., Lipták Lajos, Leitner Pál; Brassó: Goldschmidt Viktor; Debreczen: Kurucz Béla; Eperjes: Bodnár Rezső; Győr: Nagy Kálmán; Kassa: Kalinovic Sándor; Kolozsvár: Ehrenberger Ferenc; Lugos: Tóth Ferenc; Temesvár: Mangold Sándor; Pécs: Fabriczy József, és a különböző városokból 70 vendégtag.

Délelőtt 10 órakor a városház díszteremben nagyszámú fényes közönség gyűlt egybe a jubileumi gyűlésre. Közöttük Fábrián László főispán, Salacz Gyula polgármester, Pekár Károly és Réthy Lipót egyleti tiszteltbeli elnök; az ország minden részéből érkező vendégek s Réthy Viktor és Szihelszky József (B.-Csaba) nyomdatulajdonosok.

Az ünnepélyt Molnár László önképzőkör elnök magvas beszéddel nyitotta meg, ki után Jankay J. ez alkalomra írt „Betűszedő“ című költeményét szavalta el Braun Zsigmond. Majd Lövevény Nándor olvasta fel a kör 10 éves történetét, megemlékezvén az egylet fennállása óta megtartott három félézázados jubileumról. A jelenlevő jubilákat a hallgatóság nagy éljenezéssel fogadta. Ezután Komócsy J. „A mi ünnepünk“ című költeményét szavalta J. Kalina József, végre Varga József kerületi elnök tartalomdu zárbeszédét mondott, megköszönve ugy a főispán és a polgármester, mint a jelenlevő nagy közönség támogatását. Salacz Gyula polgármester intőztetvén a kiküldöttekhez üdvözölő szavakat Arad város közönsége nevében, sietek kívánván a kongresszuson tárgyalando ügyek elintézéséhez. Megjegyezzük még, hogy az egyes beszédek közt a dalárda precíz éneke szerzett kellemes szórakozást a vendégeknek; a szabatosan előadott énekek Keresz Ferenc kar-nagy buzgósgát dicsérik.

A diszgyűlés befejezte után testtellel vonultak ki a 13 vértanú kivégeztési helyére, hazafuik kegyeletük adóját lerovandó. Hozzájuk csatlakozott még a szegedi iparos-ifjak küldöttsége és 250—300főnyi közönség. A kivégeztési helyen Lipták Lajos, a budapesti hírlapszedők köre kiküldötte hatásos beszéd kíséretében helyezte az emlékkőre az aradi és a magyarországi könyvnyomdászok koszorút, mely után Hatos Dezső szavalta el Petőfi „A rab“ című költeményét.

Az ünnepélyt a dalárda éneke zárta be. Innen az országos kongresszus megtartása végett az egyleti helyiségbe mentek, hol is két napi tárgyalás után egyhangulag elfogadták a jelenlegi budapesti aradi szabályt a vidékre nézve is, majd az egyöntetű ügykezelésre vonatkozó több indítvány fogadtatott el.

Vasárnap délután 3 órakor mintegy 150 főnyi társaság gyűlt egybe a városi vendéglő dísztermében. Az asztalt főt Réthy Lipót tiszteltbeli elnök foglalta el, míg jobb- és baloldalon Zaka Lajos és Varga József elnökök ültek; jelen voltak még: Dölle Gyula lippai polgáriskolaigazgató, Szük Antal tanár és lapunk képviselében Törös Tivadar.

A terem igen csinosan volt díszítve, és a kifogástalan menü a következő volt: Ragony leves; ruca, káppan-sült; magyarádi; vegyes saláták: alma, túrós, crémes béles; garidnet; gümölcs; fekete kávé.

Az első felköszöntőt Varga József mondotta ö Felségére a királyra, mit zajos éljenezéssel követett.

Ezután Deutsch Albert (Budapest) állott fel és rendkívüli tetszést idézve elő, lelkesítette szaktársait összetartásra, hogy a kongresszus határozatai megfeleljenek a nyomdászok létérdekeinek.

Lipták Lajos czélozva arra a viszonyra, melyben a nyomdászok és a sajtó emberei vannak, kifejti, hogy igazságos érdekeik nem mindig találak kellő méltatásra, támogatásra a sajtó részéről. Ö ezt azonban hajlandó mellékes eshetőségnek ismerni és élteti a sajtót és annak képviselőit.

Törös Tivadar mintegy provokálva érzi foglalkozásánál fogva magát az előtte szóló megjegyzései által, és kifejti azt, hogy éppen a sajtó emberei: a hírlapszedők tudják elismerésük teljes erejével pártolni a nyomdászok érdekeit, mert ők tapasztalják nap-nap mellett, minő ünfeláldozó munkát teljesít csekély jövedelemért a sajtó technikai személyzete, a

hírlapszedők. Biztosítja a jelenlevőket, hogy minden igazságos, jogos ügyüket kellő érlylyel fogja a sajtó sikerre segíteni, és élteti a jelenlevő hírlapszedőket. — A beszédet többször zajos taps szakította félbe.

Záhonyi Alajos rendkívüli lelkesedést keltve élteti Falck Zsigmond lovagot és Réthy Lipót, kik mindig lelkes pártfogói voltak a nyomdászok törekvéseinek. Zaka Lajos (Budapest) konstátálja, hogy a nyomdászok törekvései már legilletékesebb helyeken is méltánylásra találak, és élteti azokat, kik e kedvező áramlat előidézői a szellem fegyvereivel. (Zajos tetszés.)

Szóltak még Ehrenberger Ferencz (Kolozsvár) Goldschmidt Viktor, majd újra Deutsch Albert Záhonyi Alajos és Varga József, éltetve a vendégeket, az aradi szaktársak vendégszeretét, az összetartást stb. — A zenét a Purcsi jeles csabai zenekara szolgáltatta.

A bankett a legkedélyesebb hangulatban 5 óra után ért véget; este 9 óraig a vendégek a város nevezetességeit tekintették meg, midőn ismét egybegyűltek az aradiak által rendezett táncszertélyen. A nyomdászoknál már rég megszokott kedélyesség jellemezte a mulatságot s feszletlen kedvet még a felkelő nap sugarai sem tudták megtörni. Kellemes meglepetésben részesítették a fővárosi vendégek Varga Józsefnek a kerületi elnök szertelre méltó nejét, míg az aradiak Zaka Lajosnak, a központi önképzőkör elnökének kedves nejét lepték meg egy-egy díszes csokorral. Hogy az eső nem sokat értett a mulatságnak s a nyomdász-mulatságok jó hírnevének, bizonyítja az alábbi névsor.

Asszonyok: Zaka Lajosné (Budapest), Varga Józsefné, Vagács Mihályné, Zöldy Lajosné (Szolnok), Szihelszky Józsefné (B.-Csaba), Czéh Károlyné, Jágerné, Stepp Józsefné, Meicher Jánosné, Pettes Józsefné, Lövey Nándorné, ifj. Molnár Lászlóné, Bakay Jánosné, Hermann Józsefné, Kernné, Pataky Ferencné, Aloiz Alajosné, Borhegyi Józsefné, Bruckner, Halota Jánosné, Hubert Ferencné (Mikálaka), Heres Jánosné, Knizse Lúrné, Piros Mihályné, Perczel Sándorné, Dértári Ferencné, Sipkay Józsefné, Viday Józsefné, öz. Stankovics Simonné, Nichtenhauser Jakabné, Steinerné stb. stb.

Leányok: Vágcs Viktória, Schütz Mariska, Steger Liszka, Deutsch Hermin és Regina, Jäger Rózsa, Engel nővérek, Stepp Katica, Steiner Regina, Brucker Mariska, Meicher Józsa, Petter Klótdi, Bakay Irma, Herman Mariska, Kern Erzsike, Hubert Ilonka (Mikálaka), Pataky Jolánka, Hez Etelka, Árya Jusztin, Borhegyi Annuska, Aloiz nővérek, Halota nővérek, Pelcz Lujza, Kuzmnn nőv., Kümmel nővérek, Aszódy Szerén, Sipkai Boriska, Stankovics Berta és Ilonka, Balázs nőv., Joanovics Szidike, Viday nőv., Steiner Mariska, Tonicics Jolán, Preisler nővérek stb. — A négyeseket 60 pár tánczolta.

Hétfőn délelben a budapesti küldöttek Varga József kerületi elnök vendégszerető házához voltak hivatalosak ebédre, mely a legkedélyesebb hangulatban folyt le. Este a távozó vendégek tiszteletére Nagy Lajos sörsernokába gyűltek egybe bucsu-estélyre, hol a temesvári vendégek részéről Mangold Sándor közönséges este ékes felköszöntőben azt a valóban szives vendégszeretést, melyben ittlétek alatt részesültek. Felköszöntőt mondott még Deutsch Albert (Budapest), Varga József, Záhonyi Alajos stb.

A vértanuszobor mellékalakjai szombaton éjjel érkeztek meg végre Aradra, s a mindenki érdeklő hír még az éj folyamán elterjedt a nyilvános helyeken. A kettős ünnep és a nyomdász-kongresszus miatt késlekedő aradi lapok, természetesen, csak most hozhatnak hírt ez örvendetes eseményről, mely megnyugvással tölti el a kedélyeket. Tourbain Károly és Tourbain Frigyes érczöntőde-tulajdonosok szintén Aradra érkeztek, és tegnap délután egy órakor Jiraszek Lajos és az „Aradi Közlöny“ egyik tudósítójának kíséretében kihajtottak az indóházhoz, hol az udvaron már a lovasúti vágányokra volt helyezve az a két nagy nyitott vasúti kocsi, melyekre csomogolva voltak a szobor-részek. Egyuttal a négy mellékalak: „Az ébredő szabadság“, „Az áldozatkészség“, „A haldokló harcmező“ és „A harc-készség“ érkeztek meg, a tizenhárom vértanú mellszobor-képével és Aradváros Magyarországczimereivel. Az összes alakok épek és a sérülésnek legkisebb nyoma sem látszik egyikiken se. Délután 2 óra tájban a szobor-részekről levették a ponyvakat és így vontatták azokat négy lóval a lovasut baloldali vágányain be a Szabadság-térre. Egész uton nagy közönség nézte a hatalmas alakokat, s a Szabadság-téren délután fél 3 órára már olyan nagy sokaság verődött össze, hogy a Pözl-kávéházi oldalon már alig lehetett mozogni. Mindenki akarta látni az érdekes és várva-várt alakokat, melyekről majd egy szakember tollából hozunk legközelebből ismertést. Csakhamarhozáfogtak a lerakások, s folyton nagy közönség kíváncsiságában közben megkezdődtek a mellékszobrok felállításai munkálatai, melyek egy néhány napig fognak

tartani. — Itt még megemlítjük, hogy Zala György szobrász pénteken érkezik Aradra. A vértanú-szobor főalakja a „Hungária” pedig e hó 20—21-ikén szintén Aradon lesz, úgy, hogy körülbelül 24-én a szobor teljesen fel lesz már állítva.

— **Arad megye a király előtt.** Arad megye küldöttjei hétón utaztak Nagyváradra, hogy a megye hódolatát letegyék a király elé. A küldöttség tagjai a következők: Fábian László főispán, Szathmáry Gyula alispán, Beles János országgyűlési képviselő, Molnár Imre kir. közjegyző, id. Sternthal Adolf birtokos, Tascho-Mays Sándor dr., Bohus István, V. sárhelyi Béla, Takács Sándor dr. birtokosok, Végő Aurél kincstári jószágigazgató. A küldöttséget a király ma fogja fogadni.

— **Kérelmek.** Az elszállásoló bizottság elnöksége azon tiszteletteljes kérelemmel fordul az egyes lakást kereső biz. tagokhoz — névleg: Bing Vilmos, Schor Albert, Halmai Andor, Mittelmann Bódog, Buzáky Gyula, Krönberger Mór, Klein Samu, Bartl Sándor, Müller József, Sallay Béla dr., Dániel Endre, Zöldy Jenő, Csepregy Mihály, Vizer Péter, Janics Lipót, Avarly Géza, Millig Mátyás, Csik János, Movrin Károly, Reinhardt Adolf, Lendvay Sándor, Walfisch Mór, Barkó Ferencz, Tenner József, Keresztes Gyula dr., Franc Károly, Greiner Károly, Domonkos Lajos, Brusch Alajos, Somogyi Agoston, Possert János, Schauer Adám, ifj. Kézsmárki István, Stankovits Milos, Novotny Lajos, Gömöri Gyula, Niedernayer Tóbiás, Kórnai József, Rác Sándor, Meisztrovics János, Wadowszky Gusztáv, Krispin József, Hics Arzén, Knapp Károly, Varga József, Wagner Károly és Steigerwald Alajos urakhoz: sziveskedjenek a hét folyóman működésükről a jegyzői iródban (város-háza emeleti kisterem vagy a főkapitányi hivatal) jelentést tenni, mivel az egyes vendégeket aradi lakásairól idejében értesíteni kell. Ezzel kapcsolatosan felelőseim, hogy az összes bejelentést Ur. a. n. Tóbiás végzi.

— **Az ifjusági hetes bizottság** tegnap este 6 órakor újra megalakult, hogy a vértanú kivégzési helyét továbbra is gondozza, mert az nagyon elhagyatott állapotba került. Először megválasztották Csepregy Mihályt, alelnöké Dániel Endrét. Ezzel kapcsolatosan felelőseim, hogy a bizottság már is kicisinosította a vértanú kivégzési helyét, a dudvát leuossatték s a rácsozatot újra festették.

— **Tüztoltók a vértanú kivégzési helyén.** Az Ujaradon egybesereglett tüztoltóság kegyeletesen munkát végzett hétfőn délelőtt: megkoszorúta a vértanú emlékoszlopát, azonkívül előtörték a dombon a Fiuméből hozott tengervizet. Simay István a honvédegyet alelnöke hatóságos beszédben üdvözölte az Aradia partjáról és a Kárpátok vidékéről ideérkezett vendégeket és beszédének végétől felolvasta azon sürgönyt, melyet az alkalomból a fumei polgármester a város közönsége nevében intézett az itt lévő fumei tüztoltó főparancsnokhoz, hogy Fiume város kegyeletét fejezze ki. — Ezután Felczler, a fumei tüztoltó főparancsnok, rendkívül hatást keltő beszéddel tett le a gyönyörű babékoszort az oszlop talpazatára, Fiume város polgársága nevében. A koszorú szalagján a felírás: „ai martiri di Arad i patrioti fiumani” olvasható. Ennek megtörténte a Pelletics fumei közjegyző neje lépett az emelvényre és onnan a magával hozott kancsából, a Fiumében beszentelt tengeri vízzel öntötte az emlékoszlop talpazatát. Jankai József az alkalomra írt ódát szavalt el, mire Besze János hazafias beszédet tartott. Jól esik szívének látni, úgy mond, hogy az Aradia tengerpartján élő magyarok is hosszú évtizedek után oly kegyelettel viseltetnek a haza Golgothájá iránt. A kivonult dalárka karéneke után véget ért az ünnepély.

— **Arad megye közigazgatási bizottsága** szeptember havi ülését pénteken, folyó hó 12-én fogja megtartani.

— **Zselenszki Róbert grófné,** aki jelenleg Angliában utazik, Irhona átkelésé közben levelet intézett Barabás Béla dr. néhez, melyben megköszöni, hogy sziveskedett helyette Ujaradon teljesíteni a zászlóanyai tisztet. A levél Hasitngon át a tengeri postával lett feladva a „Leonardo” hajó fedélzetéről s így van kelteve. Leonardó on a sea.

— **Az október 6-iki ünnepély** tribün-bizottsága tegnap délután ülést tartott Nesnera Aladár elnöklete alatt, hogy döntson a tribün felállítására néve. Egy ajánlat volt, a Probst Ferencz és Fiacz gáz tette, a tiszta jövedelem 10 százaléka ajánlva fel a jótékony célra. A bizottság az ajánlatot elfogadta.

— **Az időjárás.** Hűvös, borongós idő járt szombat óta, melyet változatosság kedvéért vasárnapról hétfőre bőséges eső szakított felbe. Tegnap, kedden, végre kitisztult a délután kissé fel is melegedett, de már estére ismét meghűvösödött.

— **A félmillió löttóper.** Temesvárról írják, hogy Gedeon kir. ügyész, ki már két hete nagy alapossgal tanulmányozta a löttóper iratait, bar utóbbi napokban idejének nagy részét használatlan adminisztracionális teendők elintézésére kellett fordítania, kedden minden bizonyonnyal betérjései indítványát. Mihelyt ez megtörtént, Mayer bíró rögtön elintézi, úgy, hogy az már a szerdai

ülésem keresztül fog mehetni s miután a védelem semmiesetre sem fog a vádhatározat ellen jogorvoslattal élni, a végtagyaltás október 6-ára kitűzhető lesz. Mihelyt az érdekes per iratai a véltör rendelkezésre bocsáthatók lesznek, Eötvös és Friedmann védők lejönnek Temesvárra. A pótvégtagyaltás, a mennyire a jelek mutatják, érdekesebb lesz márcziusnál. Legérdekesebb momentuma a tokok kérdése lesz, mely Eötvös védőbeszédének is sulypontja volt. A tokok kérdésében Farkas Menyhért is kifejtette véleményét legutóbbi vizsgálati kihallgatás alkalmával és 6 pontba foglalva tollba mondta Vozári vizsgálóbíróknak.

— **Az aradi állami tanítóképző-intézetben** tegnap nyílt meg az 1890—91-iki iskolai év. Reggel 8 órakor az I. osztály tantermében összegyűlt az ifjuság, hol az intézet igazgatója és az összes tanárak jelenlétében Szöllösy István tanár felolvasta a fegyelmi szabályokat, mely után Szabó József igazgató emelkedett szellemű beszédet intézett a tanulókhöz, kitarató szorgalomra, erkölcsös magaviseletre buzdította őket, hogy mint leendő magyar népnevelők, megfelelhessenek azon várakozásnak, melyet az intézet, az állam, de első sorban a haza fűz hozzájuk. Szépén fejtegette a magyar néptanító nehez, de magasztos hivatását, melyet csak az töltöhet be igazán, aki hivatásszerű hajlam mellett megszerzi magának a szellemi és testi érettséget és épséget egyaránt s a ki nek elképzel az idealizmus nem hal ki, mert csak akkor lesz képes minden szép és nemes iránt lelkesedni s a nemzet virágát, a magyar ifjuság helyes irányban nevelni. Ezután szép rendben vonult az ifjuság a minorita-atyák templomába, hol ünnepélyes „Veni sancte” tartott. Mise alatt Kertay Ede zenetanár orgonakísérete mellett a képzelték ifjak énekeltek szép egyházi énekeket. Beiratott az I. osztályba: 35, II. osztályba 30, III. osztályba 20, IV. osztályba 10; a négy osztályba összesen beiratkozott: 95 tanuló.

— **Eljegyzés.** Likker Viktor vajda hunyadi kereskedő eljegyezte Korhányi Nina kisasszonyt Kisjenőről, Korhányi József kir. végrehajtó leányát. Sok boldogságot!

— **Az aradi korcsolyázó egyesület** szeptember 10-én délelőtt 12 órakor a kaszinó-egylet helyiségében (társalgó-terem) választmányi gyűlést tart.

— **Kinevezések.** Nachtnabel Ferencz aradi kir. törvényszéki díjnok a miskolczi, Hunyady Ignác aradi kir. törvényszéki díjnok a pécsi, Kájaba Tihamér kisjenői kir. járásbírósi díjnok a kisjenői járásbírósi díjnok irnokká nevezett ki.

— **Véglegesítés.** Sipos Gyula aradi kir. posta- és táviró-gyakornok végleges minőségű posta- és táviratíróvá nevezett ki a miniszter által.

— **Vörheny.** Upanátó a vörheny járványsejten uralg. Eldig nem kevesebb, mint 46 gyermek szenved benne. A szükséges óvintézkedéseket megtették.

— **A Hegyaljára végre-valahára** megérkezett a várva-várt eső, azonban olyan orkán kíséretében, mely nagy károkat okozott a gyümölcsösökben. A levegő 6 fokra lehült, úgy hogy valóságos szilériai állapot van ott az évszakhoz képest. Az eső a szőlőre nagyon kívánatos volt, de a kukoriczára néve már elkéslett, mert a nagy forróság miatt már régen le kellett azt törni.

— **A száj- és körömfajás betegség** csaknem az egész aradi határban uralkodik a marhák között, minél fogva az egész aradi határ zár alá helyeztelett.

— **Keménytűz** volt hétfőn délelőtt a minorita-atyák templom-utcai palotájában. Az Urats-féle lakásban egy nagyon piszkos kemény gyuladt ki és nagyon sokáig égett. Egyéb baj nem esett.

— **Egy szak paprikát** találtak az utcán 4 napokban. A jóféle magyar fűszer valami szekérről eshetett le. Mert nem akadt gazdája, 50 krért elárverezték a szegények javára.

— **Rövid hírek.** Emin pasha a kairói német főközségi orvos közbenjárására száz-ezer márkát kapott végkielégítésül az egyiptomi kormánytól; a német kormánytól, melynek most szolgálatában áll, évi 20,000 márkát fizetést kap. — György görög király Kopenhágába érkezett. — Ferdinand bolgár fejedelem, ki egy ideig a riloi kolostorban pihent, visszatért Szófiába. — Canova spanyol kormányelnök ellen Viktoriában ellenséges tüntetést rendeztek s mikor elutazott, kövekkel dobálták meg a kocsi, melyben ült. — Katanában a Calypso színház a napokban teljesen leégett. — Brüsszelben megakadályozta a Rochefort-Thiébaud párbajt; most már nem tudják, hova menjenek. — A cholera Valenczia városában még növekedésben van, de a vidéken csökken. — Uj-Tátrafűrészen augusztus végeig összesen 4045 vendég volt, O-Tátrafűrészen 4902, Herkulesfürdőben pedig 6523.

— **Az „Entreprise des pompes funéres”** első temetés-rendező intézet Aradon tudatja Nébél Miklósnak 1890. évi szeptember 7-én, életének 18-ik évében bekövetkezett halálát. Hült temetői szeptember hó 8-án, délután 5 órakor Szabadságtér 13. sz. a helybeli közsérgyűlési örök nyugalomra helyezte. — Gergely Erzsébet meghalt szeptember 7-én életének 30 évében. Hült temetői szeptember 9-én helyezték örök nyugalomra.

— **S z i n h á z .**
— „Éjjel az erdőn.” A kettős ünnepnap jótékony hatással lehetett a színházi realitásra, mert nagy és első nap zsúfolt házat képező közönség nézte az előadásokat. Vasárnap zsúfolt ház és halás közönség előtt adták a Rákosi Jenő (Beniczkynek) egy beszélye után írott) népszimnívét: „Éjjel az erdőn.” A darab meséje a következő: Paczor Márton gaz-

dag paraszt minden áron tekintetes asszonyára akarja tenni Boriska leányát. Akad is két úri kérő: az egyik Május Gábris fővárosi ember személyében, a másik Zátany Balázs, fia számára óhajtja megnyerni Boriskát; mert hát mindketten nagyon után vágyódnak, létes mind a kettő amolyan koldus tekintetes ur. Boriskának kebelbarátja Balogh Imre nyug. urasági vadász fogadott leánya Máli, aki szereti fogadott apjának fiát, Gyurkát, aki azonban Boriskára vetette szeméit. Gyurka felkéri Máli, hogy csinájon valamit, hogy Boriska őt szeresse amit Máli meg is ígér; Boriskát, aki nem akar egyike sem lenni a két tekintetes ur közül, rábírja, hogy éjfélkor menjen ki az erdőbe és ott a szent szűz kepe alatt ülve, meg fogja látni kísértetben a jövődöbelijét. A két leány el is megy és Boriska egyedül marad ott a kép alatt. Egyszerre megjelenik egy fiatal vadász, aki drága vizslát keres mindenfelé, és nem találja meg. De megpillantja a szép Boriskát, és légyottot sejtve, először ő maga nyom két csókot a két tekintetes ur ajkára. A leány, mellesleg mondva, ez a fiatal embert már egyszer látta Budapesten. Akkor nagyon tetszett neki és most is mindjárt reáimert. Kérdőre vonva, hogy ki, Balog Málinak adja ki magát és ebből aztán bonnyolódik a mese. Paczor Gábor és Balog Imre régi ellenségek, mind-egyik büszke vérű. De végre minden kiegyenlítődik. Sok keresés után megtalálják a harmadik felvonásban a lányokat és Zátany Marci, aki halálosan beleszeretett Boriskába, aki őt viszont szereti, a Paczor Márton nagy öröme végre mégis tekintetes asszonyára teszi leányát.

A darab csak az első felvonásban mutatott, a többi két felvonás vonatott és egyhangú.

So mlóné a Boriska szerepében igen bájos volt és kedves élénkséggel, szép dalaival életet hozott a darabba; Paczor Gábor Bács személyesítette, és nagyon jól adta a kevély, nagyragyó parasztot. Kövessy né (Máli) a régi nagy gyakoriottságu színésznőnek mutatta magát; ügyes volt és megjelenésekor koszorúval kedveskedtek tisztelői. Dicsőség kell megemlítenünk a Dayka Balázs éneket (mert játéka, bár sokat haladt, még kívánni valót hagy hátra; kivált azokat a minduntalan ismétlődő kalapfogásokat hagyóna el. Gyönyörű hangjalát hatott is a közönségre; megurjaztatták az egyik dalát. Taps jutott különben mindegyiknek, kivált Nyilassy a Zátany Balázs és Kövessy a Május Gábor szerepében kivették a maguk részét. Jó volt még kis szerepében Róza a Dező (Balog Imre) is. Kozma, mint Gyurka, ügyes volt. Meg is tapsolták az éneket, habár egyes hangjai nagyon érdesek voltak ez este. (W. F.)

— **A „Fenyegerek”** originális alakjai tartították tegnap először az aradi színpadot, és így mi aradiak is tulesztünk hát e divatos bolondságon, melynek ugyan anyai köze van a színműrodalomhoz, mint valami jobb zenger-produkcionának, de némi jogosultságot ad neki az a két körülmény, hogy mulattat és szórja egy ferde társadalmi tyust szatirizál. Ezt megengedve foglalkozunk tehát a darab külsőségeivel, és az aradi premiére vonatkozólag jegyezzük meg, hogy zsúfolt ház előtt és a tetszés eléggé erős nyilvánulási közt folyt le az előadás. A „gigerlik” csoportos felvonulása, bizarr öltözékük, fogásaik és hozzá a „gigerlik-induló” megtették a hatást arra néve, hogy a közönség nevetésre legyen hangolva, s hogy aztán ebből a nevetésből ki ne fogjon, arról gondoskodott Kövessy (Schleizinger) és Nyilassy (Róka). Kövessy a „Ne hadd magad Schleizinger” refrainú kupléjával hatalmasan megnevetett szeméit és antiszemitát egyaránt, míg Nyilassy az ő páratlan mimikával kísért és hatalmasan előtörő komikumával előadott kupléjával éppen úgy adott alkalmat a szünetlen ismételtetésekre, mint a harsogó kacagásra. A többi elsőrang szereplők, — azt hisszük — hogy nem veszik komolyan tennap esti működésüket és megelégszenek azzal, ha azt mondjuk, hogy szivesen felöltözték magukat azért, hogy a közönség jól mulasson. A darabot pedig mindeusetre ajánljuk azok figyelmébe, akik nem látták, mert ma naposság a szicíliai podeszta szerint „tartozik az egész négének” mindenki azzal, hogy sokat nevéssen . . .

— **Az aradi vértanú-szobor** felállítására a közönség nagy érdeklődéssel figyelt a szobor készítésére, melynek a haza Golgothájá iránt. A kivonult dalárka karéneke után véget ért az ünnepély.

— **Arad megye közigazgatási bizottsága** szeptember havi ülését pénteken, folyó hó 12-én fogja megtartani.

— **Zselenszki Róbert grófné,** aki jelenleg Angliában utazik, Irhona átkelésé közben levelet intézett Barabás Béla dr. néhez, melyben megköszöni, hogy sziveskedett helyette Ujaradon teljesíteni a zászlóanyai tisztet. A levél Hasitngon át a tengeri postával lett feladva a „Leonardo” hajó fedélzetéről s így van kelteve. Leonardó on a sea.

— **Az október 6-iki ünnepély** tribün-bizottsága tegnap délután ülést tartott Nesnera Aladár elnöklete alatt, hogy döntson a tribün felállítására néve. Egy ajánlat volt, a Probst Ferencz és Fiacz gáz tette, a tiszta jövedelem 10 százaléka ajánlva fel a jótékony célra. A bizottság az ajánlatot elfogadta.

— **Az időjárás.** Hűvös, borongós idő járt szombat óta, melyet változatosság kedvéért vasárnapról hétfőre bőséges eső szakított felbe. Tegnap, kedden, végre kitisztult a délután kissé fel is melegedett, de már estére ismét meghűvösödött.

— **A félmillió löttóper.** Temesvárról írják, hogy Gedeon kir. ügyész, ki már két hete nagy alapossgal tanulmányozta a löttóper iratait, bar utóbbi napokban idejének nagy részét használatlan adminisztracionális teendők elintézésére kellett fordítania, kedden minden bizonyonnyal betérjései indítványát. Mihelyt ez megtörtént, Mayer bíró rögtön elintézi, úgy, hogy az már a szerdai

ülésem keresztül fog mehetni s miután a védelem semmiesetre sem fog a vádhatározat ellen jogorvoslattal élni, a végtagyaltás október 6-ára kitűzhető lesz. Mihelyt az érdekes per iratai a véltör rendelkezésre bocsáthatók lesznek, Eötvös és Friedmann védők lejönnek Temesvárra. A pótvégtagyaltás, a mennyire a jelek mutatják, érdekesebb lesz márcziusnál. Legérdekesebb momentuma a tokok kérdése lesz, mely Eötvös védőbeszédének is sulypontja volt. A tokok kérdésében Farkas Menyhért is kifejtette véleményét legutóbbi vizsgálati kihallgatás alkalmával és 6 pontba foglalva tollba mondta Vozári vizsgálóbíróknak.

— **Az aradi állami tanítóképző-intézetben** tegnap nyílt meg az 1890—91-iki iskolai év. Reggel 8 órakor az I. osztály tantermében összegyűlt az ifjuság, hol az intézet igazgatója és az összes tanárak jelenlétében Szöllösy István tanár felolvasta a fegyelmi szabályokat, mely után Szabó József igazgató emelkedett szellemű beszédet intézett a tanulókhöz, kitarató szorgalomra, erkölcsös magaviseletre buzdította őket, hogy mint leendő magyar népnevelők, megfelelhessenek azon várakozásnak, melyet az intézet, az állam, de első sorban a haza fűz hozzájuk. Szépén fejtegette a magyar néptanító nehez, de magasztos hivatását, melyet csak az töltöhet be igazán, aki hivatásszerű hajlam mellett megszerzi magának a szellemi és testi érettséget és épséget egyaránt s a ki nek elképzel az idealizmus nem hal ki, mert csak akkor lesz képes minden szép és nemes iránt lelkesedni s a nemzet virágát, a magyar ifjuság helyes irányban nevelni. Ezután szép rendben vonult az ifjuság a minorita-atyák templomába, hol ünnepélyes „Veni sancte” tartott. Mise alatt Kertay Ede zenetanár orgonakísérete mellett a képzelték ifjak énekeltek szép egyházi énekeket. Beiratott az I. osztályba: 35, II. osztályba 30, III. osztályba 20, IV. osztályba 10; a négy osztályba összesen beiratkozott: 95 tanuló.

— **Eljegyzés.** Likker Viktor vajda hunyadi kereskedő eljegyezte Korhányi Nina kisasszonyt Kisjenőről, Korhányi József kir. végrehajtó leányát. Sok boldogságot!

— **Az aradi korcsolyázó egyesület** szeptember 10-én délelőtt 12 órakor a kaszinó-egylet helyiségében (társalgó-terem) választmányi gyűlést tart.

— **Kinevezések.** Nachtnabel Ferencz aradi kir. törvényszéki díjnok a miskolczi, Hunyady Ignác aradi kir. törvényszéki díjnok a pécsi, Kájaba Tihamér kisjenői kir. járásbírósi díjnok a kisjenői járásbírósi díjnok irnokká nevezett ki.

— **Véglegesítés.** Sipos Gyula aradi kir. posta- és táviró-gyakornok végleges minőségű posta- és táviratíróvá nevezett ki a miniszter által.

— **Vörheny.** Upanátó a vörheny járványsejten uralg. Eldig nem kevesebb, mint 46 gyermek szenved benne. A szükséges óvintézkedéseket megtették.

— **A Hegyaljára végre-valahára** megérkezett a várva-várt eső, azonban olyan orkán kíséretében, mely nagy károkat okozott a gyümölcsösökben. A levegő 6 fokra lehült, úgy hogy valóságos szilériai állapot van ott az évszakhoz képest. Az eső a szőlőre nagyon kívánatos volt, de a kukoriczára néve már elkéslett, mert a nagy forróság miatt már régen le kellett azt törni.

— **Tüztoltók a vértanú kivégzési helyén.** Az Ujaradon egybesereglett tüztoltóság kegyeletesen munkát végzett hétfőn délelőtt: megkoszorúta a vértanú emlékoszlopát, azonkívül előtörték a dombon a Fiuméből hozott tengervizet. Simay István a honvédegyet alelnöke hatóságos beszédben üdvözölte az Aradia partjáról és a Kárpátok vidékéről ideérkezett vendégeket és beszédének végétől felolvasta azon sürgönyt, melyet az alkalomból a fumei polgármester a város közönsége nevében intézett az itt lévő fumei tüztoltó főparancsnokhoz, hogy Fiume város kegyeletét fejezze ki. — Ezután Felczler, a fumei tüztoltó főparancsnok, rendkívül hatást keltő beszéddel tett le a gyönyörű babékoszort az oszlop talpazatára, Fiume város polgársága nevében. A koszorú szalagján a felírás: „ai martiri di Arad i patrioti fiumani” olvasható. Ennek megtörténte a Pelletics fumei közjegyző neje lépett az emelvényre és onnan a magával hozott kancsából, a Fiumében beszentelt tengeri vízzel öntötte az emlékoszlop talpazatát. Jankai József az alkalomra írt ódát szavalt el, mire Besze János hazafias beszédet tartott. Jól esik szívének látni, úgy mond, hogy az Aradia tengerpartján élő magyarok is hosszú évtizedek után oly kegyelettel viseltetnek a haza Golgothájá iránt. A kivonult dalárka karéneke után véget ért az ünnepély.

— **Arad megye közigazgatási bizottsága** szeptember havi ülését pénteken, folyó hó 12-én fogja megtartani.

— **Zselenszki Róbert grófné,** aki jelenleg Angliában utazik, Irhona átkelésé közben levelet intézett Barabás Béla dr. néhez, melyben megköszöni, hogy sziveskedett helyette Ujaradon teljesíteni a zászlóanyai tisztet. A levél Hasitngon át a tengeri postával lett feladva a „Leonardo” hajó fedélzetéről s így van kelteve. Leonardó on a sea.

— **Az október 6-iki ünnepély** tribün-bizottsága tegnap délután ülést tartott Nesnera Aladár elnöklete alatt, hogy döntson a tribün felállítására néve. Egy ajánlat volt, a Probst Ferencz és Fiacz gáz tette, a tiszta jövedelem 10 százaléka ajánlva fel a jótékony célra. A bizottság az ajánlatot elfogadta.

— **Az időjárás.** Hűvös, borongós idő járt szombat óta, melyet változatosság kedvéért vasárnapról hétfőre bőséges eső szakított felbe. Tegnap, kedden, végre kitisztult a délután kissé fel is melegedett, de már estére ismét meghűvösödött.

— **A félmillió löttóper.** Temesvárról írják, hogy Gedeon kir. ügyész, ki már két hete nagy alapossgal tanulmányozta a löttóper iratait, bar utóbbi napokban idejének nagy részét használatlan adminisztracionális teendők elintézésére kellett fordítania, kedden minden bizonyonnyal betérjései indítványát. Mihelyt ez megtörtént, Mayer bíró rögtön elintézi, úgy, hogy az már a szerdai

ülésem keresztül fog mehetni s miután a védelem semmiesetre sem fog a vádhatározat ellen jogorvoslattal élni, a végtagyaltás október 6-ára kitűzhető lesz. Mihelyt az érdekes per iratai a véltör rendelkezésre bocsáthatók lesznek, Eötvös és Friedmann védők lejönnek Temesvárra. A pótvégtagyaltás, a mennyire a jelek mutatják, érdekesebb lesz márcziusnál. Legérdekesebb momentuma a tokok kérdése lesz, mely Eötvös védőbeszédének is sulypontja volt. A tokok kérdésében Farkas Menyhért is kifejtette véleményét legutóbbi vizsgálati kihallgatás alkalmával és 6 pontba foglalva tollba mondta Vozári vizsgálóbíróknak.

— **Az aradi állami tanítóképző-intézetben** tegnap nyílt meg az 1890—91-iki iskolai év. Reggel 8 órakor az I. osztály tantermében összegyűlt az ifjuság, hol az intézet igazgatója és az összes tanárak jelenlétében Szöllösy István tanár felolvasta a fegyelmi szabályokat, mely után Szabó József igazgató emelkedett szellemű beszédet intézett a tanulókhöz, kitarató szorgalomra, erkölcsös magaviseletre buzdította őket, hogy mint leendő magyar népnevelők, megfelelhessenek azon várakozásnak, melyet az intézet, az állam, de első sorban a haza fűz hozzájuk. Szépén fejtegette a magyar néptanító nehez, de magasztos hivatását, melyet csak az töltöhet be igazán, aki hivatásszerű hajlam mellett megszerzi magának a szellemi és testi érettséget és épséget egyaránt s a ki nek elképzel az idealizmus nem hal ki, mert csak akkor lesz képes minden szép és nemes iránt lelkesedni s a nemzet virágát, a magyar ifjuság helyes irányban nevelni. Ezután szép rendben vonult az ifjuság a minorita-atyák templomába, hol ünnepélyes „Veni sancte” tartott. Mise alatt Kertay Ede zenetanár orgonakísérete mellett a képzelték ifjak énekeltek szép egyházi énekeket. Beiratott az I. osztályba: 35, II. osztályba 30, III. osztályba 20, IV. osztályba 10; a négy osztályba összesen beiratkozott: 95 tanuló.

— **Eljegyzés.** Likker Viktor vajda hunyadi kereskedő eljegyezte Korhányi Nina kisasszonyt Kisjenőről, Korhányi József kir. végrehajtó leányát. Sok boldogságot!

— **Az aradi korcsolyázó egyesület** szeptember 10-én délelőtt 12 órakor a kaszinó-egylet helyiségében (társalgó-terem) választmányi gyűlést tart.

— **Kinevezések.** Nachtnabel Ferencz aradi kir. törvényszéki díjnok a miskolczi, Hunyady Ignác aradi kir. törvényszéki díjnok a pécsi, Kájaba Tihamér kisjenői kir. járásbírósi díjnok a kisjenői járásbírósi díjnok irnokká nevezett ki.

— **Véglegesítés.** Sipos Gyula aradi kir. posta- és táviró-gyakornok végleges minőségű posta- és táviratíróvá nevezett ki a miniszter által.

— **Vörheny.** Upanátó a vörheny járványsejten uralg. Eldig nem kevesebb, mint 46 gyermek szenved benne. A szükséges óvintézkedéseket megtették.

— **A Hegyaljára végre-valahára** megérkezett a várva-várt eső, azonban olyan orkán kíséretében, mely nagy károkat okozott a gyümölcsösökben. A levegő 6 fokra lehült, úgy hogy valóságos szilériai állapot van ott az évszakhoz képest. Az eső a szőlőre nagyon kívánatos volt, de a kukoriczára néve már elkéslett, mert a nagy forróság miatt már régen le kellett azt törni.

— **Tüztoltók a vértanú kivégzési helyén.** Az Ujaradon egybesereglett tüztoltóság kegyeletesen munkát végzett hétfőn délelőtt: megkoszorúta a vértanú emlékoszlopát, azonkívül előtörték a dombon a Fiuméből hozott tengervizet. Simay István a honvédegyet alelnöke hatóságos beszédben üdvözölte az Aradia partjáról és a Kárpátok vidékéről ideérkezett vendégeket és beszédének végétől felolvasta azon sürgönyt, melyet az alkalomból a fumei polgármester a város közönsége nevében intézett az itt lévő fumei tüztoltó főparancsnokhoz, hogy Fiume város kegyeletét fejezze ki. — Ezután Felczler, a fumei tüztoltó főparancsnok, rendkívül hatást keltő beszéddel tett le a gyönyörű babékoszort az oszlop talpazatára, Fiume város polgársága nevében. A koszorú szalagján a felírás: „ai martiri di Arad i patrioti fiumani” olvasható. Ennek megtörténte a Pelletics fumei közjegyző neje lépett az emelvényre és onnan a magával hozott kancsából, a Fiumében beszentelt tengeri vízzel öntötte az emlékoszlop talpazatát. Jankai József az alkalomra írt ódát szavalt el, mire Besze János hazafias beszédet tartott. Jól esik szívének látni, úgy mond, hogy az Aradia tengerpartján élő magyarok is hosszú évtizedek után oly kegyelettel viseltetnek a haza Golgothájá iránt. A kivonult dalárka karéneke után véget ért az ünnepély.

— **Arad megye közigazgatási bizottsága** szeptember havi ülését pénteken, folyó hó 12-én fogja megtartani.

— **Zselenszki Róbert grófné,** aki jelenleg Angliában utazik, Irhona átkelésé közben levelet intézett Barabás Béla dr. néhez, melyben megköszöni, hogy sziveskedett helyette Ujaradon teljesíteni a zászlóanyai tisztet. A levél Hasitngon át a tengeri postával lett feladva a „Leonardo” hajó fedélzetéről s így van kelteve. Leonardó on a sea.

— **Az október 6-iki ünnepély** tribün-bizottsága tegnap délután ülést tartott Nesnera Aladár elnöklete alatt, hogy döntson a tribün felállítására néve. Egy ajánlat volt, a Probst Ferencz és Fiacz gáz tette, a tiszta jövedelem 10 százaléka ajánlva fel a jótékony célra. A bizottság az ajánlatot elfogadta.

— **Az időjárás.** Hűvös, borongós idő járt szombat óta, melyet változatosság kedvéért vasárnapról hétfőre bőséges eső szakított felbe. Tegnap, kedden, végre kitisztult a délután kissé fel is melegedett, de már estére ismét meghűvösödött.

— **A félmillió löttóper.** Temesvárról írják, hogy Gedeon kir. ügyész, ki már két hete nagy alapossgal tanulmányozta a löttóper iratait, bar utóbbi napokban idejének nagy részét használatlan adminisztracionális teendők elintézésére kellett fordítania, kedden minden bizonyonnyal betérjései indítványát. Mihelyt ez megtörtént, Mayer bíró rögtön elintézi, úgy, hogy az már a szerdai

ülésem keresztül fog mehetni s miután a védelem semmiesetre sem fog a vádhatározat ellen jogorvoslattal élni, a végtagyaltás október 6-ára kitűzhető lesz. Mihelyt az érdekes per iratai a véltör rendelkezésre bocsáthatók lesznek, Eötvös és Friedmann védők lejönnek Temesvárra. A pótvégtagyaltás, a mennyire a jelek mutatják, érdekesebb lesz márcziusnál. Legérdekesebb momentuma a tokok kérdése lesz, mely Eötvös védőbeszédének is sulypontja volt. A tokok kérdésében Farkas Menyhért is kifejtette véleményét legutóbbi vizsgálati kihallgatás alkalmával és 6 pontba foglalva tollba mondta Vozári vizsgálóbíróknak.

— **Az aradi állami tanítóképző-intézetben** tegnap nyílt meg az 1890—91-iki iskolai év. Reggel 8 órakor az I. osztály tantermében összegyűlt az ifjuság, hol az intézet igazgatója és az összes tanárak jelenlétében Szöllösy István tanár felolvasta a fegyelmi szabályokat, mely után Szabó József igazgató emelkedett szellemű beszédet intézett a tanulókhöz, kitarató szorgalomra, erkölcsös magaviseletre buzdította őket, hogy mint leendő magyar népnevelők, megfelelhessenek azon várak

VASUTI VONATOK MENETRENDJE.

Aradról-Budapestre.						Aradról-Temesvárra és vissza.						Aradról-Gurahonczra és vissza.														
Állomások	Személy-vonat	Gyorsv.	Személy-vonat	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Állomások	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Személy-vonat	Állomások	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Személy-vonat	Állomások	Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.	Állomások	Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.					
Arad	indul	12.10 d. u.	7.45 reg.	9.05 este	6.46 reg.	Arad	indul	6.41 reg.	12.21 d. u.	9.10 e.	Temesvár	indul	6.25 este	12.53 d. u.	5.30 r.	Budapest	ind.	8.15 d. e.	1.10 este	—	Gurahoncz	ind	4.20 reg.	3.20 d. u.	2.50 d. u.	
Kurtics	"	12.37 "	8.10 "	9.36 "	7.25 "	Uj-Arad	"	7.9 "	12.44 "	9.22 "	Orcizfalva	"	6.37 "	1.9 "	6.17 "	Arad	"	4.40 d. u.	6.0 reg.	3. reg.	Almás-Alesil	"	4.39 "	3.41 "	12.51 "	
Csaba	"	1.54 "	9.14 "	11.05 éjjel	8.51 d. e.	Németság	"	7.31 "	1.9 "	9.41 "	Vinga	"	7.14 "	2.29 "	6.35 "	Otvones	"	4.57 "	6.50 "	3.25 "	Boross-B.	"	5.16 "	4.16 "	1.43 "	
Szolnok	"	4.47 "	11.51 "	2.25 reg.	érkezik	Vinga	"	7.58 "	1.37 "	10.01 "	Németság	"	7.25 "	2.43 "	6.51 "	Zimánd	"	5.05 "	7.02 "	3.40 "	Repszeg	"	5.35 "	4.41 "	2.11 "	
Budapest	érkezik	7.45 este	1.55 d. u.	5.59 "	—	Orcizfalva	"	8.14 "	1.54 "	10.14 "	Uj-Arad	"	7.59 "	3.16 "	7.09 "	Uj-Szt-Anna	"	5.34 "	7.40 "	4.30 "	Bokszeg-Beöl	"	5.46 "	4.54 "	3.00 "	
Bécs d. v. t.	"	6.05 reg.	7. — este	1.40 d. u.	—	Temesvár	"	9.08 "	2.53 "	10.58 "	Arad érkezik	"	8.15 "	3.30 "	7.23 "	Kerek	"	5.42 "	7.48 "	4.39 "	Borosjenő	"	6.11 "	5.26 "	3.10 "	
Budapestről-Aradra.						Aradról-Szegedre és vissza.						Uj-Szt-Annáról-Kétegyháza és vissza.														
Állomások	Személy-vonat	Gyorsv.	Személy-vonat	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Állomások	Gyors v.	Szem. v.	Vegy. v.	Állomások	Gyors v.	Szem. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	
Bécs d. v. t.	indul	11. — éjjel	8. — reg.	3.25 d. u.	—	Arad	ind.	6.50 reg.	4. — d. u.	Bécs	ind.	8.25 d. e.	9. — d. e.	0. — éj.	Uj-Szt-Anna	indul	8. — reg.	6. — este	Budapest	indul	9.10 este	8.15 reg.	Simánd	indul	9.10 este	8.15 reg.
Budapest	"	8.15 reg.	2. — d. u.	9.40 este	—	Szt-Tamás	"	7.12 "	4.25 "	Budapest	"	1.40 d. u.	7. — este	7.45 reg.	Sikló	"	9.06 "	7. — "	Kétegyháza	"	4.45 reg.	3. — d. u.	Elok	"	4.45 reg.	3. — d. u.
Csaba	"	11.18 d. e.	4.20 "	1.02 éjjel	—	Pécska	"	7.26 "	4.42 "	Szabadska	"	2.35 "	7.40 "	9.51 d. e.	Ottlaka	"	9.37 "	7.7 "	Elok	"	5.18 "	4.20 "	Sikló	"	5.18 "	4.20 "
Szolnok	"	1.18 d. e.	4.20 "	1.02 éjjel	—	Battanya	"	7.49 "	5.11 "	Szeged	"	5.10 "	3. — reg.	2. — d. u.	Óttlaka	"	9.51 "	7.39 "	Kétegyháza	"	6.15 "	5.17 "	Sikló	"	6.15 "	5.17 "
Csaba	"	2.18 d. u.	6.47 este	3.55 reg.	4.40 reg.	Tómpa	"	7.59 "	5.21 "	Perog	"	8.07 "	5.31 "	4.32 reg.	Óttlaka	"	10.7 "	7.5 "	Budapest	érkezik	10.22 "	8.11 "	Uj-Szt-Anna	érkezik	8.41 "	7.10 "
Kurtics	"	3.23 "	7.46 "	5.01 "	6.11 "	M-hegyes	"	8.29 "	6.05 "	M-hegyes	"	8.47 "	6.27 "	5.27 "	Elok	"	10.7 "	7.5 "	Arad	érkezik	10.22 "	8.11 "	Uj-Szt-Anna	érkezik	8.41 "	7.10 "
Arad	érkezik	3.50 "	8.10 "	5.27 "	6.45 "	Cs.-Palota	"	9.01 "	6.50 "	Makó	"	9.37 "	7.50 "	7.08 "	Elok	"	10.7 "	7.5 "	Arad	érkezik	10.22 "	8.11 "	Uj-Szt-Anna	érkezik	8.41 "	7.10 "
Aradról-Gyulafehérvárra és vissza.						Mezőhegyesről-Kétegyháza és vissza.						Borosjenőről-Csermőre és vissza.														
Állomások	Személy-vonat	Személy-vonat	Vegy. vonat	Állomások	Személy-vonat	Személy-vonat	Vegy. vonat	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	
Arad	ind.	4.10 du	5.50 reg.	2.20 du	Prédell	ind.	9.12 éj.	9.12 éj.	—	—	Mezőhegyes	indul	8.35 reg.	7.30 este	Budapest	indul	9.40 este	8.15 reg.	Arad	indul	6.30 reg.	Csermő	indul	4.0 d. u.		
Győrök	"	4.46 "	6.23 "	3.05 "	Brassó	"	10.32 "	4. — reg.	—	—	Kamarásmajor	"	8.48 "	7.41 "	Kétegyháza	"	4.33 reg.	3.05 d. u.	Borosjenő	"	6.30 reg.	Borosjenő	"	5.10 "		
Paulis	"	4.58 "	6.34 "	3.22 "	Kolozsvár	"	11.02 "	8.30 d.	—	—	Kövésbáza	"	9.15 "	8.06 "	Bánkut	"	4.32 "	3.21 "	Arad	érkezik	10.30 "	Arad	"	8.23 este		
Radna	"	5.16 "	6.52 "	3.39 "	Tóvis	"	12.59 d. u.	—	—	—	Bánhegyes	"	9.38 "	8.28 "	M.-Bodzás	"	5.04 "	3.45 "	—	—	—	—	—	—		
Soborsin	"	6.33 "	8.20 d. e.	4.01 "	Gyulafehérv.	"	5.27 "	1.39 "	—	—	M.-Bodzás	"	10. — "	8.49 "	Bánhegyes	"	5.20 "	4.06 "	—	—	—	—	—	—		
Maros-Illye	"	7.38 est.	9.32 "	4.18 "	Piski	"	7.10 "	3.37 "	—	—	Bánkut	"	10.15 "	9.03 "	Kövésbáza	"	5.6 "	4.30 "	—	—	—	—	—	—		
Déva	"	8.14 "	10.18 "	4.36 "	Déva	"	7.26 "	3.53 "	—	—	Kétegyháza	érkezik	10.35 "	9.20 "	Kamarásmajor	"	5.58 "	4.53 "	—	—	—	—	—	—		
Piski	"	8.43 "	10.44 "	4.54 "	Maros-Illye	"	8.10 "	4.43 "	—	—	Budapest	"	7.45 "	5.50 reg.	Mezőhegyes	érkezik	6.10 "	5.05 "	—	—	—	—	—	—		
Gyulafehérv. érkezik	"	10.10 éj.	12.19 d. u.	—	Soborsin	"	9.17 d. e.	5.56 "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tóvis	"	10.44 "	12.58 "	—	Radna	"	10.38 "	7.33 est.	5.40 r	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kolozsvár	"	4.53 reg.	5.28 "	—	Paulis	"	10.51 "	7.50 "	6.06 "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Brassó	"	5.20 "	10.31 éj.	—	Győrök	"	11.08 "	8.03 "	6.24 "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Prédell	"	6.46 "	6.45 reg.	—	Arad érkezik	"	11.38 "	8.38 "	7.66 "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

A 7. sz. hadtest cs. és kir. hadbiztossága.

1890. évi 4886. sz.

Gabona-bevásárlás.

Kezelési szükségletre bevásároltatik.

a) a temesvári katonai élelmezési raktár számára:

1100 q. buza, 7.250 q. rozs, 8.000 q. zab;

b) az aradi katonai élelmezési raktár számára:

690 q. buza, 4.480 q. rozs, 5.900 q. zab;

c) a nagyvárad katonai élelmezési raktár számára:

960 q. buza és 5.400 q. rozs.

Írásbeli és egy 50 kros bélyeggel ellátott eladási ajánlatok **1890. évi szeptember hó 15-én dél-előtti 10 óráig** a temesvári cs. és kir. 7. sz. hadtest hadbiztosságához beküldendők.

A vevés a kereskedői szokás szerint körlevél által, az ezen hivatalnál, továbbá a temesvári, aradi és nagyvárad katonai élelmezési raktáraknál betekintés végett elfekvő Temesvárt 1890. augusztus hó 26-án kelt szokásfüzet alapján eszközöltetik.

Temesvár, 1890. augusztus hó 26-án.

A 7. sz. cs. és kir. hadtest hadbiztossága.

613-3-3

647 | 1890.

-2-3

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Zrinyi-utca azon részének, mely az Atzél-Péter utcától a Gábrí-féle telekig terjed — egyszer öntött (simple-coulé) aszfaltburkolattal ellátása iránt folyó év szeptember 15-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár 1725 frt 58 kr.
Bánópénzül létéendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók ke, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánópénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.
Arad sz. kir. város gazdasági széke 1890. évi szeptember hó 5-én tartott üléséből.

Pareez István,
tanácsnok.

Próbamellszobrok
nélkülözhetetlen minden szabáshoz és nagyon célszerű minden családnak, valamint kirakatok díszítésére, női-, uri- és gyermekszobák, valamint fehér-, szővött- és divatruha-üzleteknek, stb. **BEDRONEK J.** féle cs. kir. szab. próbamellszobor gyárából, elismert kitünő kivitelben, legolcsóbb eredeti gyári áron ajánlja

Wald Mihály
egyedüli főraktára

Budapest, VII. kerület, Király-utca 21. sz.

609-3-4

Brüsszeli szőnyegek!

Brüsszeli szőnyegek

futó! 70 cm. széles, 1 méter	frt	1.35
ágy elébe! 150 70. 1 darab	"	2.70
fali! " " 1 "	"	2.70
" " " 1 ala Welvet	"	3.10
sofa! 135 198. i darab	"	6.75
terem! 187 275. i darab	"	11.50
" 230 276. i darab	"	14.25
" 276 320. i darab	"	19.75

612-3-4

Az ágynemű-üzletben:

ÜRMÉNYI TÓBIÁS ARADON,
Andrássy-tér 25.

Brüsszeli szőnyegek!

10530/890. szám.

629-2-2

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott m. kir. állami jószágigazgatóság részéről ezenel közhírré tétetik, hogy az alább megnevezett építkezési és helyreállítási munkálatoknak vállalat utjáni biztosítása céljából ezen kir. jószágigazgatóság hivatalos helyiségében (Andrássy-tér 1-ső szám) **1890. évi szeptember hó 25-én d. e. 10 órakor** nyilvános árlejtés fog tartatni és pedig:

- a soborsin-nyelvényei hidfőt védő köburkolat javítása iránt 485 frt 80 kr,
- a soborsin-nyelvényei hid jármainál alkalmazott kőhányás emelése 500 frt 82 kr,
- a hidegkúti róm. kath. papi lak és mellék épületeinek javítása iránt 423 frt 26 kr.
- az aradi hidfelügyelői laknál felvett hiányok javítása tárgyában 147 frt 60 kr kikiáltási munkadíjjal.

A részletes árlejtési feltételek és költségvetési műveletek ezen igazgatóságnál megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fogadtnak el.

Aradon, 1890 augusztus hó 31-én.

Magyar kir. állami jószágigazgatóság.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

14650/1890. sz.

625-3-*

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magy. kir. belügyminiszteriumnak az 1891. évi január hó 1-én ország-szerte megejtendő népszámlálással kapcsolatos 54532/890. sz. leirata nyomán elrendeltetik, hogy a minden egyes önállóan számított háznál levő és emberi lakásul használt, külön fedél alatt levő melléképületek a rendőrség és adóügyi osztály negyedesterei által összeírattasának és feltűnő helyen fekete festékekkel, al-számokkal láttassanak el

Erről Arad sz. k. város közönsége azon felhívással értesítettik, miszerint házösszeírási alszámoknak a ház falára festését ne csak túrje, de azt a népszámlálás teljes befejezéséig az eső által való lemosás vagy bárki által szándékoltt megsemmisítéstől is a népszámlálás sikere érdekében óvja.

Arad, 1890. augusztus 30-án.

A városi tanács.

3362 | 890.

630-1-3

Pályázati hirdetmény.

Ó- és Uj-Fazekas-Varsánd szövetségelt köz-segekben a körjegyzői állás elhalálózás folytán üresedésbe jövén, annak Ó-Fazekas-Varsándon, a körjegyzői iródnában megejtendő választás utján leendő betöltésére, határidőül **f. é. október hó 11-ének délelőtti 10 órája** tűzetik.

A körjegyzői javadalmazás a következő:

- Évi juttetés 350 frt.
- Gabona váltáság 400 frt.
- 33 mtn. széna, vagy kívánatra annak megfelelő váltáság-ár.
- 41 köbméter tűzifa, vagy annak váltáság-ára.
- Szabad lakás, konyha, kert és mellék-épületekkel.
- 3/4 kültállományú föld használandozata.
- Magaw munkálatokért a szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felhívtnak pályázni kívánók, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ában előirt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat, a választást megelőző nap délutáni 5 órájáig ide adják be.

Világos, 1890. szeptember hó 4-én.

Kabdebő,
főszolgabíró.

Tarnóczy Gusztáv

a magas kormány 82502 II. 888. számú rendeletével ajánlt
tűzoltószer-, fecskendő- és szivattyú-gyára

BUDAPEST, V. kerület,
Gépgyár külső váci-ut 1527. Iroda: Váci körút 78. szám

ajánlja a nm. belügyminiszterium által szabályrendelötlog előirt mértékkel bíró,
Tarnóczy szabadalmával ellátott központi szelepszáró,
kényeles tüzi fecskendőit,

minden mellékzerolvényekkel, melyek ugy szerkezetben, mint minőségben kitünőek, és minden tekintetben a legújabb vívmányok magaslatán állanak **kizárólag a magyar egységcsavarral** ellátva. Szervezendő tűzoltó-testületek számára szükséges felszerelések a legkisebb részletekig, nagyobb községek számára kocsi-fecskendők, hydrophorok előkoesíval, vagy a nélkül, szerkocsik tűz- és mászólétrák, valamint mentő-és védszerek kaphatók.

Kizárólag hazai gyártmány **5 évi jótállás,**
10 évi részletfizetés mellett.

Nemkülönbén ajánlhatom kis községek számára az

Omnia- vagy targonezafecskendőimet.

A nem magyar egységcsavarral bíró fecskendők átalakítás végett elfogadtatnak.

Holtzer Mihály

utóda

FÉRFI-RUHA RAKTÁRA

ARADON, Andrassy-tér 9. sz. (Casino-épület), valamint
Vörösmarty-utca és Petöfi-utca sarkán (a volt király-
kávéház helyiség.)

Rendkívüli alkalom férfi- és gyermek-ruhák
olcsó beszerzésére.

Egy csödtömögének olcsó ároni megszerzése folytán mindennemű **férfi- és gyermekruhák, öltönyök, kabátok, nadrágok, köpenyek, éjjeli köntösök, esőköpenyek, szűrők** stb. stb.

A nyári idény előhaladása miatt
tavaszi- és nyári öltönyök
különös olcsó árban kaphatók.

Ajánlja a dus választéku raktárát a legfinomabb **brünni, francia, angol és hazai szövetekben** és miután egy elsőrendű kitünő szabász-szal rendelkezem és e szerint a n. é. közönség minden igényeinek a legpontosabban megfelelek.

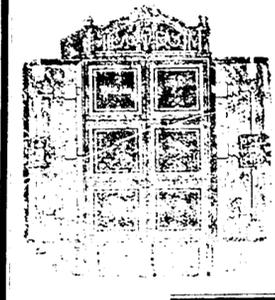
Vidéki megrendelés esetén csak a mellbőség megjelölése szükséges.

Maradtam tisztelettel

HOLTZER MIHÁLY utóda.

554-8*

A NÁDOR-SZÁLLODA MELLETT.

Amerikai varrógépek,
vasbútor
és
pénzszekrények
gyári raktára

a cs. kir. osztrák
s a m. kir. miniszteriumok és állam-
vasutak szállítói
tűz és betörés ellen
biztos
kis kézi
és nagy
pénz-
szekrények
gyári raktára
Községek számára
kivételesen 25%
engedmény.

SINGER L. S.

aradi kereskedő 1856. óta.

Valódi amerikai
HOWE,
nevezetesen
WHEELER & WILSON,
SINGER és kézi
varrógépek,
családok, szabók
és
cipészek részére.
Mindennemű
varrógépek
javítása is
eszközöltetik.
Varrógépekhez
szükséges kellékek.

Singer

Azonkívül ajánlom vasbútor gyári raktáromat nagy választékban.

Singer

Tégla és mészművek, kamrás-kör-kemenczék,

nagyban és kicsinyben való üzemhez.

Alulírott cég vállalkozik **téglagyárak és telepek teljes berendezésére,** szolgáltat építési **terveket és gépeket,** gondoskodik **felügyelő és munkásszemélyzetről.** Berendezéseket eszközöl a teljes üzem-képességig és biztosítákok nyujt arra nézve, hogy 1000 darab kitünően égetett tégla törés nélkül csak 2 mtrmáza porszenet, 100 mtrmáza mészt égetése csak 26 mtrm. porszenet igényel.

Több száz cég ajánlata rendelkezésre állanak, mint Zichy gróf ur ó méltósága, Lónyay gróf ur ó méltósága, Luzenbacher Pál, Lobkoritz herceg, Zsoldos Ferencz nagybirtokos Szentés, Viktorin bányatulajdonos Meinik, Riedenau lovag Bécs, Hoffmann Prágában, Hm.-Vásárhely tanácsa, 1889-90, továbbá Zala-Egerszeg tanácsa, Kopreinitz tanácsa, Eigner földbirtokos Salzburg, dr. Funker Gusztáv Csurgón, Nyitra város tanácsa.

WOJACZEK J. H.

599-7-12

cs. és kir. szab. tulajdonos körkemenczékre,

építési vállalkozó és szak-technikus téglagyárak, csement és mészetgötök és fűlési berendezési
műszaki specialista. — Alapított 1869-ben.

Aradon: Templom-utca 2-ik szám.

Bécsben: Czirkusgasse 47.

Ilyen szép és hosszú hajat

csakis az én cs. és kir. kizárólag szabadalmazott

Rezeda göndörítő hajkenőcsöm

náveszthet, melynek rendszeres használata után a fejnek legkopaszabb részein is dúsz hajat keletkezik, az ősz és vörös hajszálak pedig sötét színt öltenek. — Ezen kenőcs csodálatos módon erősíti a fejbőrt, már néhány nap multán a korpaképződést teljesen megszünteti; a hajnak kihullását pedig a legrövidebb idő alatt egészen és mindenkorra megakadályozza; természetes fényt kölcsönöz a hajnak és azt

hullámfürtüre

göndöríti, az őszüléstől pedig a legmagas életkorig megoltalmazza. Kellomes illatja és pompás kiállítása által a legválasztékosabb piperosztalnak is díszre válik.

Egy tegelynek ára hasznalati utasítással (7 nyelven) együtt 1
frt 50 kr., postaküldéssel 1 frt 60 kr. o. ért. — Elárusítók tetemes
százálektban részesülnek.

Gyár és központi fő szállító rakhely nagyban és kicsinyben

POLT KÁROLY illatszerésznél

Bécsben, 8-ik kerület, Josefstadt, Josefstadtstrasse Nr. 32.,

aki számos szabadalomnak tulajdonosa. — A főnebbi cím alatt küldendők minden meg-
rendelések, a honnan azután az őszszekek előre beküldése vagy postán való utávétele
mellett minden rendelkezés a leggyorsabban fogantositatik.

Valódi és hamisítatlan minőségben Aradon is kapható
és pedig 31320-20

ELIAS ARMIN úr illetszerkereskedésében a templomutczában.

TAPOLCSÁNYI GYULA

kefekötő mester

Andrassy-tér 25. sz. alatt a kincstári palotával szemben.

Ezennel nyilvánosságra hozom, hogy az Önnél vett **kefekötői cikkek,** dacára a gyakori használatnak, eddig még nem tapasztalt tartósság és legjobb minőségűeknek bizonyultak.

Cikkeit takarekossági szempontból a n. é. közönségnek a legmelegebben ajánlhatom.

Lippa, 1890. szept. 6-án.

619 3-*

Konopán Miklós,

jegyző,

LUX JOSEFA

női divat-terme

Aradon, Andrassy-tér 21. szám.

Ajánlja a n. é. hölgyközönségnek a **párisi és bécsi mintájú** legújabb divatú kül- és belföldi **női kalapjait,** nemkülönbén a legesimiosabb díszítésű **leány kalapokat,** melyek a legmagasabb igényeknek is megfelelnek.

Mindennemű átalakítások a legújabb divat szerint mérsékelt árak mellett eszközöltetnek.
Felhívja továbbá figyelmét a n. é. hölgyközönségnek az aradi iparcarnok VII. cso-
portjában **kiállított**

saját készítményü női kalapok
megszemlélésére.

566-7-8